

MILJØGODKENDELSE af Svinebrug på adressen Torrupvej 51B, 6800 Varde

I henhold til § 12 i Lbk. nr. 1486 af 4. december 2009
om miljøgodkendelse af husdyrbrug

**Ændrede vilkår indarbejdet efter Natur- og Miljøklagenævnets
afgørelse den 28. september 2012**

Udarbejdet af:

Miljø
Toften 2
6818 Årre

Sagsbehandler: Klaudi Andresen
Direkte tlf. 79947525
E-mail: KLAN@varde.dk

VARDE KOMMUNE
Teknik og Miljø
Bytoften 2
6800 Varde

www.vardekommune.dk
vardekommune@varde.dk

Dok. nr. 1.237.401
Sagsnr. 571.971

Indholdsfortegnelse:

1	INDLEDNING	5
2	BAGGRUND FOR MILJØGODKENDELSE	6
2.1	DATABLAD.....	6
2.2	BAGGRUND.....	6
3	GODKENDELSE	7
3.1	BESKRIVELSE AF PROJEKTET.....	7
3.2	RETSBESKYTTELSE OG REVURDERING.....	8
3.3	SUPPLERENDE OPLYSNINGER.....	8
3.4	FORUDSÆTNINGER.....	8
4	VILKÅR FOR GODKENDELSEN	9
4.1	ÅRSPRODUKTION.....	9
4.2	DRIFT OG INDRETNING.....	9
4.3	LANDSKABSINTERESSER	9
4.4	INFORMATION OG ÆNDRINGER PÅ HUSDYRBRUGET.....	9
4.5	AMMONIAKREDUCERENDE TILTAG	10
4.6	OPBEVARING OG HÅNDTERING AF HUSDYRGØDNING	10
4.7	LUGT.....	11
4.8	STØJ.....	11
4.9	STØV	12
4.10	TRANSPORT.....	13
4.11	SKADEDYR.....	13
4.12	SPILEVAND OG OVERFLADEVAND.....	13
4.13	OPLAG AF OLIE, PESTICIDER OG ØVRIGE KEMIKALIER	13
4.14	AFFALD	14
4.15	LYS	14
4.16	UDBRINGNINGSAREALER.....	14
4.17	EGENKONTROL.....	15
4.18	BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK.....	15
4.19	UHELD OG RISICI	15
4.20	OPHØR.....	15
5	KLAGEVEJLEDNING	16
6	OFFENTLIGGØRELSE	17
7	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	18
7.1	BELIGGENHED	18
7.2	AFSTANDSKRAV	18
7.3	LANDSKAB OG KULTURMILJØ	19
7.4	DYREHOLDETS STØRRELSE FØR OG EFTER UDVIDELSEN	19
7.5	INDRETNING.....	20
7.6	FORBRUG AF VAND OG ENERGI.....	21
7.7	FAST AFFALD OG KEMIKALIER.....	21
7.8	OPLAG AF OLIE	22
7.9	HUSDYRGØDNING - PRODUKTION, OPBEVARING OG UDBRINGNING	22
7.10	FODEROPBEVARING	23
7.11	LUGT.....	23
7.12	STØJ.....	26
7.13	STØV	26
7.14	SKADEDYR.....	26
7.15	DØDE DYR.....	27

7.16	LYS	27
7.17	TRANSPORT.....	27
7.18	SPILDEVAND	28
7.19	DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD	29
	BESKYTTEDE NATUROMRÅDER OMKRING EJENDOMMEN - AMMONIAK.....	31
7.20	HARMONI OG AREALKRAV	35
7.21	KG N OG P TILFØRT UDSPREDNINGSAREALET.....	36
7.22	NITRAT TIL OVERFLADEVAND - VANDLØB, SØER OG KYSTVANDE.....	36
7.23	NITRAT TIL GRUNDVAND.....	38
7.24	FOSFOR	39
7.25	PÅVIRKNING AF ARTER MED SÆRLIGT STRENGE BESKYTTELSESKRAV (BILAG IV ARTER).....	39
7.26	UDBRINGNINGSAREALER – ØVRIGE FORHOLD.....	40
7.27	VURDERING AF 3. MANDSAREALER.....	44
7.28	BAT - MANAGEMENT	45
7.29	BAT – FODER.....	46
7.30	BAT - STALDINDRETNING.....	47
7.31	BAT - FORBRUG AF VAND OG ENERGI.....	49
7.32	BAT - OPBEVARING.....	50
7.33	BAT - UDBRINGNING	51
7.34	SAMLET BAT-VURDERING	52
8	EGENKONTROL.....	53
9	FORANSTALTNINGER VED OPHØR AF PRODUKTION	53
10	ALTERNATIVE MULIGHEDER.....	53
11	NABOHØRING.....	53
12	SAMLET VURDERING	54

BILAG 1a: Situationsplan

BILAG 1b: Situationsplan med diverse placeringer

BILAG 2: Oversigt over transportveje

BILAG 3: Arealudtalelse fra Esbjerg Kommune

BILAG 4: Afgørelse fra natur- og miljøklagenævnet den 28-9-12

1 Indledning

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af svineholdet på Torrupvej 51B, 6800 Varde i Varde Kommune. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift af husdyrbruget kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

I forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelse, har Varde Kommune udarbejdet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt. Denne danner baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse, herunder de stillede vilkår, se afsnit 4.

Ansøgningen om miljøgodkendelse har været offentliggjort i ugeaviserne i Varde Kommune den 19. og 20. januar 2010. Offentligheden har hermed haft mulighed for at komme med forslag og bemærkninger til projektet, samt anmode om at få tilsendt udkast til afgørelse når denne foreligger.

2 Baggrund for miljøgodkendelse

2.1 Datablad

Husdyrbrugets ejer/ Ansøger:	Brian Uglebjerg, Torrupvej 51B, 6800 Varde Tlf. nr. 7526 9294 – Mobil nr. 2032 9294 E-mail: brianuglebjerg@gmail.com
Kontaktperson:	Samme som ejer
Husdyrbrugets navn og adresse:	Grøndal Svinefarm, Torrupvej 51B, 6800 Varde
Matrikel nr. og ejerlav:	6r, 12f, 11bs, 1l, 30a Alslev By, Alslev 2r, 2p, 2c Tulsmark, Alslev
Virksomhedens art:	Svinebrug
Ejendomsnummer:	5730000463
CHR-nummer:	72132
CVR-Nummer:	18206781
Konsulent:	Trine Riis Jeppesen, Jysk Landbrugsrådgivning, John Tranumsvej 25, 6705 Esbjerg Ø. E-mail: trj@jlbr.dk
Tilsynsmyndighed:	Varde Kommune
Ekstern Rådgiver:	Orbicon Leif Hansen
Udkast i nabohøring:	23. juli 2010
Godkendelsesdato:	13. september 2010

2.2 Baggrund

Brian Uglebjerg har søgt om miljøgodkendelse ved udvidelsen af svineproduktionen på Torrupvej 51B, 6800 Varde.

Ansøgningen er modtaget af Varde Kommune den 26. maj 2009. I forbindelse med sagsbehandlingen er der indhentet supplerende oplysninger. Miljøgodkendelsen er udarbejdet ud fra ansøgning nr. 9924, version 8 som er indsendt og genberegnet den 29. juni 2010.

Varde Kommune har ikke modtaget bemærkninger til udvidelsen i idefasen efter offentlig annoncering af ansøgningen.

3 Godkendelse

Varde Kommune har afgjort, at husdyrbruget på Torrupvej 51B, 6800 Varde kan udvides som ansøgt. Der er nærmere redegjort for de vurderinger der ligger til grund for afgørelsen i den efterfølgende miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Miljøgodkendelsen meddeles efter § 12 i Lbk. nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug på en række nærmere angivne vilkår i afsnit 4. Bedriften er tidligere miljøgodkendt af Varde Kommune med miljøgodkendelse af 18. oktober 2005 efter miljøbeskyttelseslovens kap. 5 til en produktion på 300 søer, 8.100 producerede smågrise og 8.100 producerede slagtesvin (30-102 kg), svarende til 349,2 dyreenheder (efter dagældende beregning af dyreenheder). Miljøgodkendelsen er givet på baggrund af Tillæg nr. 27 til Regionplan 2012, udarbejdet af Ribe Amt, der den 2. november 2005 har vedtaget regionplantillægget. Den tidligere miljøgodkendelse/Tillæg nr. 27 til Regionplan 2012 omhandlede udover udvidelse af dyreholdet opførelse af en ny klima-/farestald på 700 m² og en udvidelse af eksisterende stalde med 300 m², samt etablering af 3.000 m³ gylletank. Den 30. april 2007, er der endvidere udarbejdet et tillæg til miljøgodkendelsen fra 2005, omhandlende ændring af slagtesvinestald til slagtesvine- og smågrisestald, samt nedlæggelse af to stalde (løbestald og farestald) og omplacering af soproduktionen på anlægget.

I forhold til den tidligere meddelte miljøgodkendelse er forudsætningerne for de miljømæssige vurderinger ændret, da det ansøgte projekt og den eksisterende produktion ikke kan adskilles. Miljøgodkendelsen meddelt den 18. oktober 2005 erstattes derfor ved meddelelse af denne nye godkendelse. Denne nye miljøgodkendelse træder i kraft den dato den meddeles. Samtidig bortfalder eksisterende miljøgodkendelse af 18. oktober 2005.

Et udkast til afgørelse om miljøgodkendelse af husdyrbruget har været sendt til ansøgeren, berørte naboer og parter i sagen til udtalelse den 23. juli 2010.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Det skal i øvrigt bemærkes, at tilladelse og godkendelser der vedrører anden lovgivning skal indhentes særskilt.

Henvendelse om godkendelsen kan ske til Varde Kommune, Miljø.

Opmærksomheden henledes på, at eventuelle udvidelser og ændringer af husdyrbrugets anlæg og arealer skal meddeles Varde Kommune, hvis disse afviger fra de oplysninger, der fremgår af miljøgodkendelsen. Udvidelse og ændringer skal forinden godkendes af Varde Kommune.

3.1 Beskrivelse af projektet

Brian Uglebjerg har søgt Varde Kommune om tilladelse til at udvide svinebesætningen på Torrupvej 51B, 6800 Varde.

Ansøgningen vedrører en udvidelse af dyreholdet fra 300 søer, 8.100 smågrise (7,2-30 kg) og 8.100 slagtesvin (30-102 kg) i alt svarende til 315,18 DE til 350 søer, 10.700 smågrise (7,2-30 kg), 170 slagtesvin (80-102 kg) og 9.213 slagtesvin (30-102 kg) i alt svarende til 369,09 DE.

Eksisterende smågrise- og slagtesvinestald forlænges med 400 m² og der etableres en ny gyllebeholder på 4.000 m³. Den eksisterende gyllebeholder ved staldene fjernes.

Der er til ejendommen et areal på 211,02 ha ejet/forpagtet. Der afsættes derudover 73,70 DE husdyrgødning til 62,37 ha aftalearealer. Ammoniakkraft er opfyldt, fosforkraft og kvælstofkraft er opfyldt, beliggenheden overholder alle geneafstande med hensyn til lugt.

Ejendommen er beliggende i det åbne land ca. 1,6 km sydøst for Alslev, som er nærmeste byzone i området og ca. 43 m nord for nærmeste nabo Torrupvej 53 (med landbrugspligt) og 55 m fra nærmeste nabo uden landbrugspligt (Torrupvej 51A).

3.2 Retsbeskyttelse og revurdering

Godkendelsen er jf. § 40 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug retsbeskyttet i 8 år efter godkendelsens dato. Dato for retsbeskyttelsens udløb er 13. september 2018.

Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug § 40 stk. 2.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal, j.f. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt, at foretage den første revurdering i 2018.

3.3 Supplerende oplysninger

I forbindelse med godkendelsesarbejdet af Torrupvej 51B, 6800 Varde, har Varde Kommune orienteret og indhentet oplysninger fra følgende:

- Idefasen ved offentlig annoncering
- Høring i Esbjerg Kommune vedr. markerne 40-0, 41-0, 43-0, 70-0, 71-0, 90-0, 90-1 og 91-0
- Nabohøring ved berørte naboer

3.4 Forudsætninger

Varde Kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives som beskrevet i ansøgningen nr. 9924 version 8. Godkendelsen meddeles på vilkår, der sikrer at kravene i § 27 og § 29 i Lbk. nr. 1486 af 4. december 2009 om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug opfyldes.

4 Vilkår for Godkendelsen

4.1 Årsproduktion

- a. Husdyrbruget har tilladelse til et dyrehold på maksimalt 369,09 dyreenheder (DE) der fordeler sig normalt med 350 årssøer (352 stipladser), 10.700 smågrise (7,2-30 kg) (1.458 stipladser), 9.213 slagtesvin (30-102 kg) (2.111 stipladser) og 170 slagtesvin (80-102 kg) (17 stipladser) på ejendommen Torrupvej 51B, 6800 Varde. Årsproduktion opgøres på basis af planåret (1.august til 31.juli)
- b. Almindelige sæsonudsving samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres, det samme gøre dyreholdets størrelse som følge af tilpasninger pga. ændrede alder/vægtintervaller så længe det maksimale antal DE og geneafstanden for lugt ikke forøges.

4.2 Drift og Indretning

- a. Husdyrbrugets drift og indretning skal være i overensstemmelse med de oplysninger der fremgår af den vedlagte miljøtekniske beskrivelse, med mindre andet fremgår af godkendelsens vilkår.
- b. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Torrupvej 51B, 6800 Varde. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 72132.
- c. Tilsynsmyndigheden skal underrettes når besætningen er nået op på 369,09 dyreenheder og besætningens størrelse 2 år efter godkendelsens dato, såfremt virksomheden ikke har nået op på 369,09 dyreenheder.
- d. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med relevante vilkår.

4.3 Landskabsinteresser

- a. Udformning, arkitektur og materialevalg af nybyggeri skal følge beskrivelse i ansøgningsmaterialet.
- b. Nybyggeri skal opføres i afdæmpede farver og i ikke reflekterende materiale.

4.4 Information og ændringer på husdyrbruget

- a. Ændringer i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) skal meddeles til Varde Kommune senest 1. måned efter, det har fundet sted.
- b. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til godkendelsen, skal anmeldes til Varde Kommune inden gennemførelsen. Varde Kommune vurderer om de aktuelle planer for ændring/udvidelse kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.
- c. De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften. Et eksemplar af miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt for de personer, der har ansvaret for husdyrbrugets daglige drift.

4.5 Ammoniakreducerende tiltag

- a. Gyllebeholderne på 3.000 m³ og 4.000 m³ skal være med overdækkede med fast overdækning eller teltdug. Bygningerne 15 og 16 på bilag 1a.
- b. Al dybstrøelse skal udsprede på marken direkte fra stalden.
- c. Farestaldene (stald 1, 2, 3 og 7, bilag 1a) skal være indrettet som kassestier, delvis spaltegulv efter BAT-byggeblad 106.02-51.
- d. Drægtighedsstalden (stald 4, bilag 1a) skal være indrettet som individuel opstaldning, delvis spaltegulv.
- e. Eksisterende slagtesvinestalde (stald 9 og 10, bilag 1a) skal være indrettet som delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv efter BAT- byggeblad 106.04-52.
- f. Den nye tilbygning (stald 12, bilag 1a) skal etableres som toklimastald med delvis spaltegulv efter BAT-byggeblad 106.03-52 og med gyllekøling uden linespil i 100 m² gyllekanal efter reviderede udgave af BAT-byggeblad 106.04-51.
- g. Staldanlæggets gyllekanaler i slagtesvine- og smågrisestalden (stald 11, se bilag 1a) skal forsynes med gyllekølingsanlæg uden linespil i 350 m² gyllekanal efter reviderede udgave af BAT-byggeblad 106.04-51.
- h. **Nyt ændret vilkår pr. 28. september 2012:** For at opnå en reduktion i ammoniakemissionen på 20 % i stald 11 (se bilag 1b) skal der i gennemsnit over året køres med 10 W/m² gyllekanal ($P_{\text{køleeffekt}}$). Varmepumpen skal derfor kunne levere en samlet køleeffekt på mindst $22 * 1.200 \text{ m}^2 \text{ gyllekanal} * 8.760/6.000 = 38,5 \text{ kW}$. Se bilag 4.
- i. **Nyt ændret vilkår pr. 28. september 2012:** Det etablerede gyllekølingsanlæg i gyllekanalerne i stald 11 skal være i drift i minimum 6.000 timer om året. Etableres en pumpe med større køleeffekt ($P_{\text{køleeffekt}}$) kan driftstiden reduceres tilsvarende jf. formel: $38,5 \text{ kW} * 6.000 \text{ timer} / P_{\text{køleeffekt}} = \text{reduceret driftstid}$. Se bilag 4
- j. Der skal være tæller til registrering af timeforbrug og forbrug af kw på varmepumpen til dokumentation for driftstiden.
- k. Den månedlige driftstid og kw forbrug skal indføres i driftsjournalen.
- l. Køleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper køleanlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk efter driftsstop.
- m. Enhver type driftsstop noteres i driftsjournalen sammen med årsagen hertil.
- n. Anlægget skal vedligeholdes ved at følge fabrikantens vejledning herom. Det skal indføres i driftsjournalen, hvornår der er foretaget vedligehold af gyllekølingsanlægget og hvad der evt. er foretaget for at rette fejl og mangler.

4.6 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

- a. Gyllebeholderne skal jævnlige, og mindst én gang årligt, visuelt kontrolleres for skader og brud, herunder kabelbrud. Evt. brud eller skader skal straks udbedres.
- b. Udbringning af gylle skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener søges begrænset mest muligt.

- c. Påfyldning af gylle til gyllevogn o.l. skal altid ske under opsyn.
- d. I forbindelse med påfyldning af gylle fra gyllebeholdere må der ikke spildes gylle således, at der er fare for forurening af grund- eller overfladevand - herunder vandløb eller søer.

4.7 Lugt

- a. Husdyrbrugets drift må ikke medføre lugtgener, der af tilsynsmyndigheden vurderes at være væsentlige uden for virksomhedens skel.
- b. Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes således, at luft- og lugtgener begrænses mest muligt.
- c. Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at lugtgener i omgivelserne vurderes at være væsentligt større end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, skal husdyrbruget lade foretage undersøgelse af muligheder for begrænsning af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften. Undersøgelsens omfang vil blive fastsat af tilsynsmyndigheden på baggrund af en konkret vurdering af sagen. Lugtundersøgelser kan maksimalt kræves én gang pr. år. Virksomheden afholder selv omkostningerne til dokumentation, undersøgelser og målinger.
- d. Ventilationsanlæg skal være indrettet og drives således, at der ikke opstår væsentlige lugt- eller støjgener. Staldventilatorer skal renholdes og justeres jævnligt efter producentens anvisninger.
- e. Antal tilpladser i de forskellige staldafsnit må maksimalt være det, som fremgår af tabel 6.
- f. Ved grise fra 7,2 til 30 kg skal den daglige tilvækst være mindst 456 gram.
- g. Ved grise fra 30 til 102 kg skal den daglige tilvækst være mindst 905 gram.
- h. Lugtemmissionen fra staldene må ikke overstige 31.472 LE/s, beregnet efter Vejledning i vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde FMK-1994. Lugtemmissionen hos nabobeboelse må i den beregnede timemiddelt 99%-fraktil ikke overstige 10 LE/M³ målt ved stuehus og nærmeste opholdsareal i en længere periode.

4.8 Støj

- a. Husdyrbruget bidrag til støjbelastningen må, ved udendørs opholdsarealer ved boliger beliggende i landzone uden for eget skel, ikke overskride de anførte værdier 1,5 meter over terræn i frit felt:

Tidspunkt	Støjgrænser	Reference tidsrum
Dag		
Mandag - fredag kl. 07 - 18	55 dB(A)	8 timer
Lørdag kl. 07 - 14	55 dB(A)	7 timer
Lørdag kl. 14 - 18	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdag kl. 07 - 18	45 dB(A)	8 timer
Aften		
Alle dage kl. 18 - 22	45 dB(A)	1 time
Nat		
Alle dage kl. 22 - 07	40 dB(A)	½ time

Tabel 1. Støjgrænser

- b. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige ovenstående grænseværdier med mere end 15 dB(A) ved alle beboelser.
- c. Ved dokumentation for overholdelse af støjvilkår skal der ses bort fra kortvarig sæsonafhængig kørsel udenfor ejendommen f.eks. pløjning og høst.
- d. Hvis tilsynsmyndigheden vurderer det nødvendigt, skal husdyrbruget dokumentere, at støjvilkåret er overholdt. Dokumentationen skal belyse støjbelastningen med husdyrbruget i fuld repræsentativ drift. Dette kan dog højst kræves en gang årligt, såfremt støjgrænserne i tabel 1 overholdes.

Dokumentationen skal ske i form af resultat af en støjmåling udført efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 og 6/1984, eller efter en beregning udført efter den nordiske beregningsmetode for ekstern støj fra virksomheder jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1993. Ved ændringer skal den nyeste vejledning anvendes.

Er dokumentationen udført som beregning, skal den indeholde de oplysninger om beregningsforudsætningerne, som er nødvendige for vurdering af rigtigheden af beregningsresultaterne. Er dokumentationen udført som måling, skal driftsforholdene under målingen beskrives. Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller beregnede støjbelastninger på max. +/- 3 dB(A).

- e. Målingerne eller beregningerne skal udføres af en person eller et laboratorium, som er akkrediteret af DANAK eller godkendt af Miljøstyrelsen til "Måling - ekstern støj".
- f. Resultaterne skal sendes til tilsynsmyndigheden senest 1 måned efter målingernes gennemførelse.

4.9 Støv

- a. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

4.10 Transport

- a. Transport til- og fra husdyrbruget skal fortrinsvis foregå i dagtimerne, dvs. i perioden 6:00 til 18:00. I forbindelse med kortvarige sæsonbetonede arbejder som f.eks. høst og gødningsudkørsel tillades kørsel udenfor dagtimerne.
- b. Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild af gylle, skal dette straks opsamles. Transport til husdyrbrugets arealer skal fortrinsvis foregå ad de transportveje, der er angivet i bilag 2.

4.11 Skadedyr

- a. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrlaboratorium.
- b. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.
- c. Arealer omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester m.v. og på et højt rengøringsniveau.

4.12 Spildevand og overfladevand

- a. Spildevand fra rengøring af stalde, og lignende skal ledes til gyllesystemet og anvendes efter gældende regler.
- b. Rengøring af sprøjteudstyr samt påfyldning af sprøjtemiddel til marksprøjte skal foregå på en fast plads med tæt bund og afløb til opsamlingsbeholder/gyllebeholder. Indvendig skylning af marksprøjten kan dog foregå ved at skyllevandet spredes på mark, der lige er sprøjtet.

4.13 Oplag af olie, pesticider og øvrige kemikalier

- a. Opbevaring af kemikalier, samt spildolie og kemikalieaffald, skal foregå i rum med fast bund og uden mulighed for forurening af jord, afløbssystem, grundvand og vandløb.
- b. Opbevaring af diesel /fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- c. Bedriftens olie- og kemikalieaffald skal til enhver tid opbevares i tæt emballage, afskærmet mod nedbør og uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand eller grundvand. Opbevaringen skal ske således, at der er opsamlingskapacitet til en mængde svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder.
- d. Olie- og kemikalieaffald samt andet farligt affald skal afleveres til godkendt modtager, jf. Varde Kommunes regulativ for farligt affald.
- e. Tankning skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak og overflade-/grundvand

4.14 Affald

- a. Animalsk affald og døde dyr skal fjernes fra ejendommen inden der opstår kadaverøse forandringer, der kan give anledning til lugtgener eller andre uhygiejniske forhold. Affaldet skal bortskaffes til autoriseret destruktionsanstalt.
- b. Medicinrester og tom medicinemballage leveres retur til dyrlæge, apotek eller anden godkendt modtager. Klinisk affald (sprøjte og kanyler og andre skarpe genstande) skal afhentes/ afleveres efter behov, dog mindst 1 gang årligt.
- c. Erhvervsaffald skal håndteres i overensstemmelse med Varde Kommunes til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald.
- d. Dagrenovation skal håndteres i overensstemmelse med Varde Kommunes til enhver tid gældende regulativ for dagrenovation.
- e. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

4.15 Lys

- a. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener uden for ejendommens eget areal.
- b. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

4.16 Udbringningsarealer

- a. Der må kun udbringes husdyrgødning på de arealer der fremgår af miljøgodkendelsen. Ændringer af udbringningsarealet skal anmeldes til Varde Kommune.
- b. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens ejede og forpagtede arealer svarende til 1,4 DE/ha. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.
- c. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener og ammoniakfordampning begrænses. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
- d. Det skal ved dyrkning og gødning af de vandløbsnære arealer sikres, at der ikke sker direkte afstrømning til vandløbet.
- e. Udbringning af gødskning m.m. må ikke foretages på jord, som er vandmættet, oversvømmet, frossen eller dækket af sne, samt på stejle skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning.
- f. **Nyt ændret vilkår pr. 28. september 2012:** Der skal på egen og forpagtede arealer hvert år etableres 23,9 % efterafgrøder udover de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som er gældende for de lovpligtige efterafgrøder. Se bilag 4.
- g. Der skal foreligge en skriftlig gylleaftale for aftalearealerne inden udspreddning på disse arealer.

- h.** Der skal føres journal, der viser aftaler om udbringning af husdyrgødning fra bedriften. Aftalearealernes størrelse, placering, ejerforhold samt tidshorisont for indgåede aftaler skal være oplyst.
- i.** Fydende husdyrgødning skal nedfældes iht. reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen samt på mark 43-0.

4.17 Egenkontrol

- a.** Dokumentation skal opbevares samlet, i papirform eller elektronisk, og være lettilgængelige for tilsynsmyndigheden.
- b.** Dokumentation skal fremvises til tilsynsmyndigheden på forlangende og skal gemmes minimum 5 år.
- c.** Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
- d.** I forbindelse med afholdelse af tilsyn, skal opgørelser fra CHR eller lign. for hele den animalske produktion på Torrupvej 51B, 6800 Varde, dækkende de sidste 3 års produktion, være til rådighed for tilsynsmyndigheden.
- e.** Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for, at vilkåret 4.16 f er overholdt for de seneste 5 år f. eks. I form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.

4.18 Bedste tilgængelige teknik

- a.** Anlæg der er særligt energiforbrugende, skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.

4.19 Uheld og Risici

- a.** Alle uheld og driftsforstyrrelser, herunder evt. spild på udendørs arealer, der kan medføre forøget forurening eller indebære fare herfor, skal straks meddeles alarmcentralen (tlf.: 112) og efterfølgende Varde Kommune, Miljø (tlf.: 79946800).
- b.** Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforeskrift, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal indsendes senest 2 mdr. efter meddelelse af godkendelsen til tilsynsmyndigheden.
- c.** Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang om året. Den skal være let tilgængelig og synlig for ansatte og øvrige, der færdes på ejendommen og findes i et sprog der kan forstås af de ansatte.
- d.** Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte m.m. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand o.lign.

4.20 Ophør

- a.** Ophører udnyttelse af godkendelsen helt eller delvist i tre på hinanden følgende år bortfalder den del der ikke har været udnyttet de seneste tre år.
- b.** Ved ophør af driften, skal tilsynsmyndigheden orienteres.

- c. Ved ophør af driften, skal der træffes de nødvendige foranståetninger for at undgå forureningsfare, alle opbevaringsanlæg tømmes og rengøres og ejendommen skal fremstå i miljømæssig god stand.

5 Klagevejledning

Godkendelsen kan påklages til Miljøklagenævnet i henhold til § 76 i loven om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug af de klageberettigede, der fremgår af lovens §§ 84 -87.

Eventuel klage stiles skriftlig til Miljøklagenævnet, men sendes til Varde Kommune, Bytoften 2, 6800 Varde. Klagen skal være Varde Kommune i hænde senest den 20. oktober 2010, kl. 15:30 (4 uger efter offentliggørelsen). Varde Kommune sender klagen til Miljøklagenævnet umiddelbart efter klagefristens udløb.

Der gøres opmærksom på, at klage over godkendelsen ikke har opsættende virkning på muligheden for at anvende godkendelsen, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Såfremt afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse samt være i overensstemmelse med § 26 i Forvaltningsloven.

6 Offentliggørelse

Godkendelsen vil blive annonceret i ugeaviserne i Varde Kommune den 21. og 22. september 2010.

På Varde Kommunes vegne den 30. oktober 2012

Klaudi Andresen

Miljømedarbejder

Kopi sendt til:

- Trine Riis Jeppesen, Jysk Landbrugsrådgivning, e-mail: trj@jlbr.dk
- Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe, e-mail: post@rib.mim.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe, e-mail: syd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, v. Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14,1, 1651 Kbh.V., e-mail: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 Kbh.K, e-mail: fbr@fbr.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 Kbh.N, e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle, e-mail: jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, e-mail: dn@dn.dk
- Friluftsrådet, v/Hanne Kristensen, H. Drachmanns Allé 15, 6700 Esbjerg, fam.voetmann@mail.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh.V., e-mail: natur@dof.dk samt lokalforeningen for sydvestjylland e-mail: varde@dof.dk

7 Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Beliggenhed, Landskab og kulturmiljø

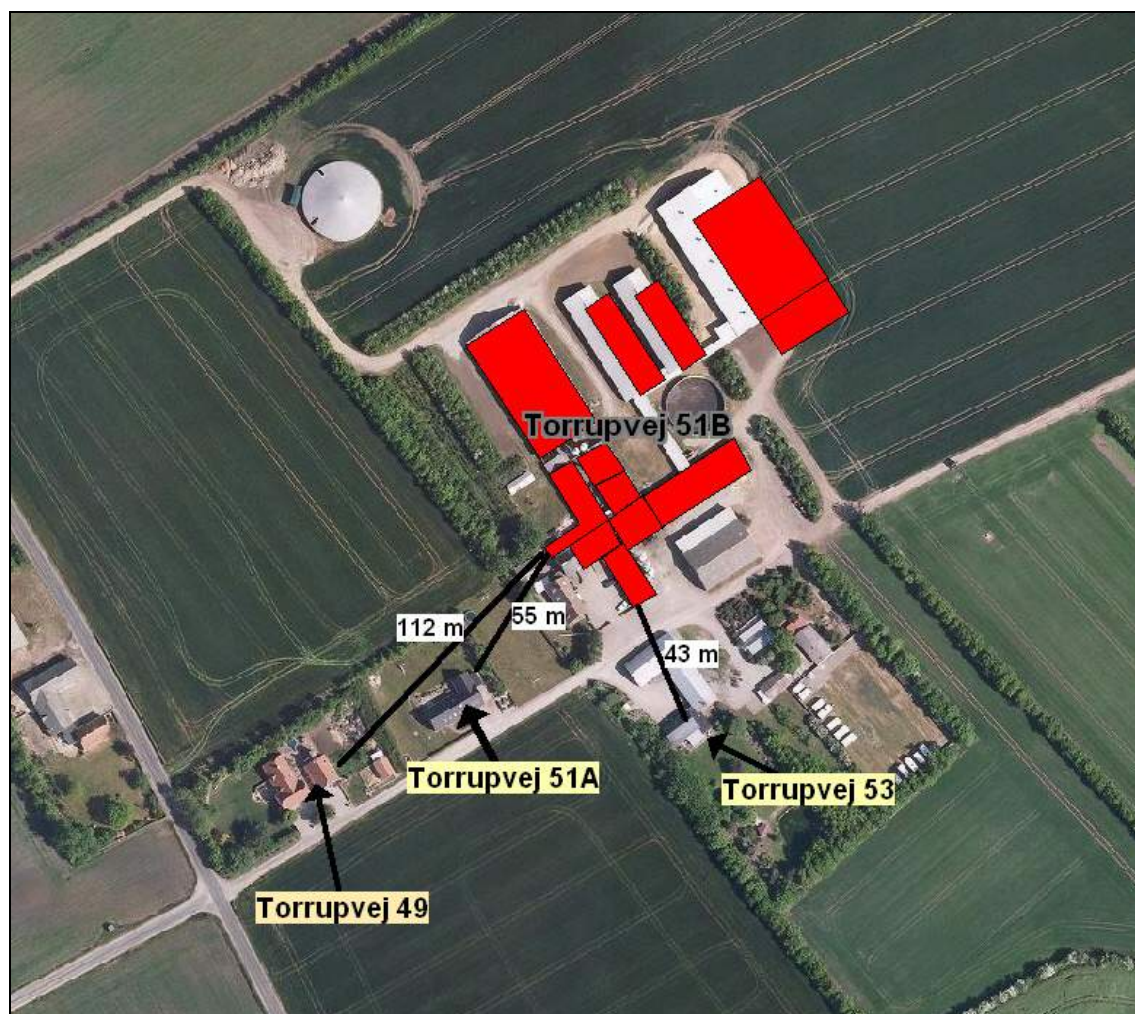
7.1 Beliggenhed

Ifølge Kommuneplan 2010-2022 for Varde Kommune ligger ejendommen i område, der er udpeget som værende værdifuldt landbrugsområde og skovrejsningsområde

Anlægget ligger i et område med almindelige drikkevandsinteresser.

Der er ingen lokalplan gældende for området.

Husdyrbruget ligger på adressen Torrupvej 51B, 6800 Varde, der ligger cirka 1,6 km sydøst for Alslev, som er nærmest samlede bebyggelse og byzone. Nærmeste nabo uden landbrugspligt, Torrupvej 51A, er beliggende ca. 55 m sydvest for bedriften. De nærmeste øvrige nabobeboelser er Torrupvej 53 og 49, der ligger henholdsvis cirka 43 og 112 m syd og sydvest for ejendommen. Se figur 1.

Figur 1: Afstande fra Torrupvej 51B til nærmeste naboer

7.2 Afstandskrav

Afstandskrav iht. Lbk. nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

Der er mindre en 50 m fra stald 2 (se bilag 1a) til nærmeste nabo – Torrupvej 53. Af den tidligere miljøgodkendelse fremgår det, at stalden har været indrettet som karantæne stald til 160 polte. Af ansøgningssystemet fremgår det, at der i denne stald ikke er dyr i nudrift. Der er dog i ansøgningen indsat stipladser og gennemsnitsvægt for de 160 polte og således er de medregnet i lugtberegningen. Antallet af dyreenheder reduceres i stalden i forhold til nuværende drift. Der er endvidere foretaget supplerende beregninger, som viser, at ændringen i stalden ikke medfører nogen forøget ammoniakemission, samt støjpåvirkningen fra stalden reduceres i ansøgt drift. Varde Kommune vurderer derfor, at lovens § 6 er overholdt, da der ikke sker en forøget forurening fra stald 2.

Lovens § 8, der omhandler placering af stalde og opbevaringsanlæg i forhold til vandforsyningsanlæg, vandløb, dræn, søer, offentlig vej, privat fællesvej, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på samme ejendom og til naboskel, er ligeledes overholdt.

7.3 Landskab og kulturmiljø

Husdyrbrugets anlæg er beliggende i et område, som ifølge Kommuneplan 2010-2022 for Varde Kommune har flere udpegninger, for hvilke, der findes særlige retningslinjer:

Værdifulde landbrugsområder: Inden for de værdifulde landbrugsområder prioriteres areal-anvendelsen til landbrugsformål højt. For at sikre andre væsentlige interesser indenfor disse områder er der udarbejdet særlige retningslinjer for værdifulde landbrugsområder med grundvandsinteresser, skovrejsningsinteresser og naturinteresser. Ejendommen er beliggende i område hvor skovrejsning er ønsket og i et område med almindelige drikkevandsinteresser.

Beskyttede jord- eller stendiger: Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linieformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer.

Der er ingen diger i umiddelbar nærhed af bygningerne på ejendommen.

Fredede områder: Nærmeste fredede områder er Alslev Å, beliggende ca. 2,5 km nordøst for anlægget.

Varde Kommune vurderer, at oplevelsen i landskabet ved udvidelsen ikke er i strid med Kommuneplanen 2010-2022 for Varde Kommune, da den nye smågrisestald, samt nye gyllebeholder etableres i tilknytning til det eksisterende anlæg og således vil det samlede bygningsanlæg efter udvidelsen fortsat fremstå som en driftsmæssig enhed. De nye bygninger afskærmes af det eksisterende anlæg, samt eksisterende læhegn i området.

Varde Kommune vurderer samlet, at udvidelsen og de deraf følgende ændringer i området ikke vil være i strid med hensynet til landskabs eller kulturhistoriske interesser. Det vurderes ikke at være nødvendigt at stille særlige vilkår.

Husdyrhold og drift

7.4 Dyreholdets størrelse før og efter udvidelsen

I tabel 2 ses antallet dyr på ejendommen før og efter udvidelsen. Besætningen består af søer, smågrise og slagtesvin.

Dyreart	Før udvidelsen		Efter udvidelsen	
	Antal	DE	Antal	DE
Årssøer	300	69,77	350	81,4
Smågrise (7,2-30 kg)	8100	37,38	10.700	49,39
Slagtesvin (80-102 kg)	0	0	170	1,69
Slagtesvin (30-102 kg)	8100	208,03	9213	236,61
I alt		315,18		369,09

Tabel 2: Antal dyr før og efter udvidelsen.

7.5 Indretning

Brian Uglebjerg ønsker at forlænge den eksisterende smågrise- og slagtesvinestald med 400 m² mod syd, samt etablere en ny overdækket gyllebeholder på 4.000 m³ øst for eksisterende gyllebeholder (bygning 15, se bilag 1a). En eksisterende mindre gyllebeholder (bygning 17) ved staldene fjernes i forbindelse med etablering af nybyggeriet.

Nedenstående giver et overblik over de eksisterende samt ønskede driftsanlæg. Et oversigtskort af ejendommen kan ses på bilag 1a.

Bygning 1: Eksisterende farestald.

Bygning 2: Farestald / polte.

Bygning 3: Foderrum.

Bygning 4: Løbeafdeling.

Bygning 5: Smågrisestald

Bygning 6: Smågrisestald

Bygning 7: Farestald.

Bygning 8: Drægtigheds- og smågrisestald

Bygning 9: Slagtesvinestald.

Bygning 10: Slagtesvinestald.

Bygning 11: Slagtesvine- og smågrisestald.

Bygning 12: Ny smågrisestald.

Bygning 13: Drivgang.

Bygning 14: Maskinhus.

Bygning 15: Gyllebeholder, 3000 m³.

Bygning 16: Ny gyllebeholder, 4000 m³

Bygning 17: Gl. gyllebeholder, fjernes/sløjfes.

Bygning 18: Beboelse

Bygning 19: Træpillefyr

Byggeriet forventes påbegyndt umiddelbart efter der er givet miljøgodkendelse.

Varde Kommune vurderer at indretningen er tilstrækkelig beskrevet. Der stilles generelle vilkår; bl.a., at husdyrbrugets indretning og drift skal være i overensstemmelse med de oplysninger der fremgår af den vedlagte miljøtekniske beskrivelse.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelse meddeles. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til den ansøgte produktion. Der er derfor indsat et vilkår om, at dyreholdet er indsat inden udløbet af den fastsatte periode. Det er således ikke tilstrækkeligt, at en opbygning er påbegyndt. Se vilkår i afsnit 4.

7.6 Forbrug af vand og energi

Det anslåede årlige forbrug af vand og energi fremgår af tabel 3.

	Før udvidelsen (mængde/år)	Efter udvidelsen (mængde/år)	Ændring (mængde/år)	Ændring %
Elforbrug (kWh)	214.000	251.000	+ 37.000	+ 17
Vandforbrug (m ³ , stalde)	8.155	9.559	+ 1.404	+ 17
Olieforbrug (l)	20.420	24.000	+ 3.580	+ 18

Tabel 3. Ejendommens forbrug af el, vand og olie.

Energi- og vandbesparende foranstaltninger er beskrevet i afsnit " 7.31 BAT - Forbrug af vand og energi." Vurdering indgår i afsnit " 7.34 BAT - Samlet vurdering.

Varde Kommune vurderer, at energi- og vandforbruget er på et fornuftigt leje i forhold til bedriftens produktion.

7.7 Fast affald og kemikalier

Ansøger angiver, at dagrenovation fra produktionen opbevares i container, og tømmes hver 14. dag af kommunal ordning.

Forbrændingsegnet affald (plast, pap og papirsække ol.) opbevares i container ved gavlen af bygning 2, se bilag 1a. Containeren tømmes 1 gang i måneden af Marius Pedersen (Varde kommune), eller afleveres på genbrugspladsen.

Ikke forbrændingsegnet affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ ol) er der sædvanligvis intet af i den daglige drift. I tilfælde af denne type affald bortskaffes dette til enten Omlastestation Nybro eller Esø 90 I/S (Varde Kommune). Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

På ejendommen forekommer der normalt ingen kemikalie/pesticid rester, da alt det indkøbte forbruges. Hvis reglerne ændres så et kemikalie, der tidligere har været benyttet på ejendommen, bliver ulovligt at bruge, bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til kommunal modtagestation. Eventuelle pesticidrester opbevares i aflåst rum. Medicinrester opbevares i køleskab og afleveres til dyrlæge/apotek. Der forekommer ifølge ansøger dog sjældent rester, da alt det indkøbte normal forbruges. Spidse og skarpe genstande opbevares i brudsikker og tæt emballage i hjørnet af bygning 3 og 6, og bortskaffes til dyrlæge/apotek.

Olie- og kemikalieaffald opbevares i aflåst rum og bortskaffes via OK, samt kommunen.

Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

Der modtages ikke slam til gødningsformål på ejendommen.

Varde Kommune vurderer, at den beskrevne affalds- og opbevaring er miljømæssigt forsvarlig og iflg. Kommunens foreskrifter. Der gøres opmærksom på, at afbrænding af affald er ikke tilladt. Jævnfør § 1, stk. 2 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1317 af 20. november 2006 (med senere ændringer) om "Forbud mod markafbrænding af halm mv." er det dog tilladt at foretage afbrænding af våde halmballer og halm, der har været anvendt til overdækning og lignende. Brandmyndigheden skal orienteres inden afbrændingen iværksættes.

7.8 Oplag af olie

Spild olie opbevares i bygning 14 i tætte olie tønder på fast gulv uden afløb. Der er en 1.800 liter dieselolietank på ejendommen, som er placeret på fast bund uden afløb, se bilag 1b.

Varde Kommune vurderer, at olie og spildolie opbevares miljømæssigt forsvarligt på ejendommen.

7.9 Husdyrgødning - produktion, opbevaring og udbringning

Den årlige produktion af flydende husdyrgødning på Torrupvej 51B, 6800 Varde forventes at stige fra 6.252 m³ til 7.429 m³, og den årlige produktion af dybstrøelse forventes at stige fra 154 m³ til 164 m³.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv. Produktionen af husdyrgødning før og efter udvidelsen fremgår af tabel 4.

Husdyrgødning	Før udvidelsen (m3)	Efter udvidelsen (m3)	Ændring (m3)
Gylle	6.210	7.387	+ 1.176
Ekstra tilløb	42	42	+ 0
Flydende husdyrgødning i alt	6.252	7.429	+ 1.176
Fast husdyrgødning i alt	154	164	+ 10

Tabel 4. Årlig produktion af husdyrgødning på Torrupvej 51B, Varde før og efter udvidelsen.

Opbevaringsanlæg for husdyrgødning skal have en kapacitet, der er tilstrækkelig til, at udbringningen kan ske i overensstemmelse med reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Efter de gældende regler vil dette normalt svare til 9 måneders husdyrgødningsproduktion.

På husdyrbruget vil der efter udvidelsen være en samlet opbevaringskapacitet til flydende husdyrgødning på 7.000 m³, svarende til godt 11 måneders opbevaringskapacitet. Den faste gødning fra husdyrholdet køres direkte ud. Opbevaringskapaciteten til den flydende husdyrgødning fremgår af tabel 5.

Opbevaringsanlæg	Før udvidelsen (m3)	Efter udvidelsen (m3)	Opførselsår/10 års beholderkontrol
Gylletank (bygning 15)	3.000	3.000	2002/-
Gylletank (bygning 16)	0	4.000	-
Gl. gylletank (bygning 17)	1.460	0	
I alt	4.460	7.000	

Tabel 5. Ejendommens opbevaringskapacitet før og efter udvidelsen.

7.10 Foderopbevaring

Foderopbevaring er uændret i fht. tidligere, der opstilles dog en fodersilo mere på 30 tons ved stald 11 og drivgangen, se bilag 1a. I de eksisterende stalde fodres der hovedsagligt med vådfoder. Men i den nye stald skal der alene fodres med tørfoder.

Foderet opbevares i lukkede siloer, hvilket minimerer støvgener

Varde Kommune vurderer, at foder håndteres og opbevares miljømæssigt forsvarligt på husdyrbruget. Foderopbevaring og håndtering vurderes ikke at give anledning til støvgener ved nærmeste naboer.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

7.11 Lugt

Lugt stammer fra opbevaring, transport, staldene og udspreddning af husdyrgødning.

I bekendtgørelsens bilag 3 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes i kommunernes vurdering af, om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug. Det fremgår af reglerne, at dette beskyttelsesniveau som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre omgivelserne imod væsentlige lugtgener.

Ifølge beskyttelsesniveauet skal projektet overholde bestemte lugtgenæfstande, hvis længde afhænger af forskellige områders lugtfølsomhed. Eksempelvis vil beboere i landområder med tilknytning til landbrugserhverv oftest have en højere toleranceterskel end beboere i byområder. Lugtgenæfstandene beregnes i ansøgningssystemet efter to forskellige metoder, hhv. den ny lugtvejledning, der er beskrevet i "Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, og FMK-vejledningen (Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK, 2. udgave). Det er de længste beregnede lugtgenæfstande, der skal overholdes.

I den eksisterende miljøgodkendelse fra den 18. oktober 2005 er der stillet et vilkår om at lugtemissionen fra staldene ikke må overstige 31.428 LE/s, beregnet efter Vejledning i vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde FMK-1994. I ansøgt drift bliver lugtemissionen 31.472 LE/s. En lille stigning på 44 LE/s. Varde Kommune vurderer at lugtemissionen er uændret, da der er tale om så lille en stigning.

Kravet til lugt er opnået ved at korrigere antal stiplader. Der stilles derfor vilkår om antal stiplader i de forskellige afsnit. Tabel 6 viser maksimal tilladt antal stipladser i de forskellige staldafsnit.

Staldafsnit	Staldafsnit på bilag 1a	Maksimal tilladt antal stipladser	Produceret
1.1.1. Stald 1 fare-stald	17	16 farestier	
1.1.2. Stald 2, fare-stald	2	11 farestier	
1.1.3. Stald 3, foder-rum	6	19 farestier	
1.1.4. Staldafsnit - stald 4	4	17 slagtesvinestipladser (80 til 102 kg) 79 stipladser til drægtige søer.	170 stk. (80 til 102 kg)
1.1.5. Staldafsnit - Stald 5 Smågrisestald	5	228 stipladser til smågrise (7,2 til 30 kg)	1.480 stk. (7,2 til 30 kg)
1.1.6. Stald 6. Smågrisestald	6	188 stipladser til smågrise (7,2 til 30 kg)	1.410 stk. (7,2 til 30 kg)
1.1.7. Stald 7 Fare-stald	7	43 farestier	
1.1.8. Staldafsnit - Stald 8 drægtighed - smågrisestald	8	188 stipladser til smågrise (7,2 til 30 kg) 184 drægtighedspladser	1.410 stk. (7,2 til 30 kg)
1.1.9. Stald 9 - Slagtesvinestald	9	480 stipladser til slagtesvin (30 til 102 kg)	2.064 stk. (30 til 102 kg)
1.1.10. Stald 10 - Slagtesvinestald	10	418 stipladser til slagtesvin (30 til 102 kg)	1.799 stk. (30 til 102 kg)
1.1.11. Stald 11 - Slagtesvine- og smågrisestald	11	1.213 stipladser til slagtesvin (30 til 102 kg) 443 stipladser til smågrise (7,2 til 30 kg)	5.350 stk. (30 til 102 kg) 3.320 styk (7,2 til 30 kg)
1.1.12. Stald 12 - Tilbygning	12	411 stipladser til smågrise (7,2 til 30 kg)	3.080 stk. (7,2 til 30 kg)

Figur 6. Maksimal tilladt antal stiplader i de forskellige staldafsnit.

Der er 1.458 stipladser til smågrise fra 7,2 til 30 kg. Der produceres 10.700 grise fra 7,2 til 30 kg. Det vil sige at der skal produceres 7,33 grise fra 7,2 til 30 kg pr. stiplads. Det svarer til at den daglige tilvækst mindst skal være 456 gram pr. dag. Der stilles vilkår om at den daglige tilvækst ved smågrise mindst skal være på 456 gram pr. dag.

Der er 2.111 stipladser til slagtesvin fra 30 til 102 kg. Der produceres 9.213 slagtesvin fra 30 til 102 kg. Det vil sige at der skal produceres 4,36 slagtesvin pr. stiplads. Med en belægning på 95 % svarer det til en daglig tilvækst på mindst 905 gram. Der stilles vilkår om at den daglige tilvækst ved slagtesvinene mindst skal være 905 gram.

Områdetype	Model	Ejendommens afstand til områdetype, meter	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Geneafstand nudrift, meter	Vægtet gennemsnitsafstand, meter	Genekriterie overholdt
Byzone (Alslev)	Ny	1.704-1.785	700				Ja
Samlet bebyggelse (Alslev)	Ny	1.710-1.790	527				Ja
Enkelt bolig (Torrupvej 51A)	Ny	66-192	241	193	198	159	Ja

Tabel 7. Beregnet geneafstand fra ejendommen efter planlagt udvidelse

I tabel 7 er vist geneafstandene fra ejendommen. Ifølge beregningerne udført i ansøgnings-skemaet er den ukorrigerede geneafstand til byzone beregnet til 700 meter, og til samlet bebyggelse 527 meter. Den korrigerede geneafstand til nærmeste nabobeboelse, der ikke er et landbrug er beregnet til 193 m og den vægtede gennemsnitsafstand er beregnet til 159 m. Ved lugtberegning regnes fra midten af den samlede bygningsmasse med dyr. Derfor er afstanden anderledes end i figur 1.

Den korrigerede geneafstand er geneafstanden, hvor der er korrigeret for bl.a. vindretning og kumulation fra andre husdyrbrug > 75 DE. Den indeholder desuden en korrektion baseret på en bortscreening af staldafsnit, som er placeret længere væk end 1,2 gange geneafstanden. Den vægtede gennemsnitsafstand er en beskrivelse af den reelle afstand mellem staldafsnitene og omboende. Den vægtede gennemsnitsafstand beregnes kun for de staldafsnit, som ikke er bortscreenet ved at ligge længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Genekriterierne er overholdt, da der ikke er samlet bebyggelse og byzone indenfor 1,2 gange geneafstanden (Se tabel 7), samt den korrigerede geneafstand til nærmeste nabo uden landbrugspligt Torrupvej 51A er kortere end eller lig med geneafstanden i nudrift, og den vægtede gennemsnitsafstand er længere end 50 % af korrigeret geneafstand.

Nærmeste nabobeboelse (med landbrugspligt) ligger ca. 43 meter fra eksisterende staldanlæg. I stalden sker der en ændring af dyreholdet efter udvidelsen (der kommer årssøer i stalden i stedet for polte, men samlet set færre DE). Ansøgningens lugtberegninger for stald 2 viser, at lugtemissionen (mængden af OU_E) fra stald 2 isoleret set reduceres i ansøgt drift.

Lovens minimumskrav for lugt til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt.

Konsekvensområdet for ejendommens lugtafgivelse er beregnet ud fra FMK modellen. For det ansøgte projekt er konsekvensområdet beregnet til 699 m jf. IT-regneark i ansøgningssystemet. Konsekvensområdet vil sige det område, hvor lugten fra ejendommen kan konstateres – uden at den af den grund vurderes at være til gene for omkringboende.

Det vurderes samlet, at godkendelsen ikke vil medføre øgede lugtgener for naboejendomme, samlet bebyggelse og byzone, da genekriterierne er overholdte.

Der stilles generelle vilkår til forebyggelse af lugtgener, samt at der kan kræves undersøgelse, hvis det skønnes, at lugtgener i omgivelserne er større end det kunne forventes ud fra grundlaget for miljøvurderingen.

7.12 Støj

Produktionen på ejendommen medfører forskellige aktiviteter med støj og vibrationer til følge. Ansøger angiver, at de væsentligste støjkloder på ejendommen vil være:

- Gyllepumpning. Gyllepumpning foregår hver 3. eller 4. uge fra bygning 11 og 12, se bilag 1b.
- Ventilation og foderanlæg. Ventilationen er i drift året rundt. Der tilstræbes at anvende støjsvage ventilatorer. I takt med at ventilatorerne udskiftes, vil dette ske ud fra principperne omkring BAT, hvilket betyder, at der tages højde for effektivitet, energiforbrug, støj mv.
- Transporter med husdyrgødning, foderleverancer, m.m. Foderleverancer og andre transportere medfører kun kortvarig støj. De fleste af transporterne foregår i dagtimerne.

Der vil fra stald 2 (se bilag 1a) være mindre støj i ansøgt drift, da antallet af dyr reduceres og ventilationen heri vil køre mindre. Ændringen af dyreholdet fra polte til søer i ansøgt drift vil således ikke medføre forøgede støjgener.

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmest liggende enkeltbolig bør anvende de grænseværdier, som er gældende for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Disse værdier er anvendt i denne godkendelse.

Varde Kommune vurderer, at ændringen på husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige støjgener for omboende. Der stilles generelle vilkår til overholdelse af støjgrænser og at der om nødvendigt kan kræves dokumentation for at støjkravene er overholdt.

7.13 Støv

Der forventes støvbidrag gennem staldenes ventilationsanlæg, fodringsanlæg og i øvrigt i forbindelse med håndtering af foderstoffer og halm til strøelse. Overbrusning og en del vådfoder anvendes i saldene. Foder opbevares i lukkede siloer.

Støvgener fra bedriften forventes ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften, for at begrænse støvgener, skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Varde Kommune vurderer, at der ikke vil være aktiviteter, som vil medføre væsentlige støvgener. Der fastsættes vilkår om, at driften ikke må medføre væsentlige støvgener.

7.14 Skadedyr

Ansøger angiver, at fluer bekæmpes med rovfluer (Rov-fluen) og der er fast aftale med anerkendt firma (Rentokil) om bekæmpelse af rotter og andre skadedyr.

Varde Kommune vurderer, at der udføres tilstrækkelig forebyggende bekæmpelse. Dog fastsættes vilkår til opbevaring af foder og om at foretage fluebekæmpelse efter retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium. Retningslinier angiver en række afprøvede metoder og opdateres løbende.

7.15 Døde dyr

Ansøger angiver, at døde dyr tilmeldes til afhentning af DAKA senest 24 timer efter dødsfaldet er konstateret. Døde dyr opbevares på et skyggefuldt sted ved gyllebeholderen og placeres på fast bund, men hævet fra jorden så luft kan cirkulere omkring dyret. Placering af afhentningsstedet ligger ugeneret i forhold til nabobeboelser (se bilag 1b).

Mængden af døde dyr forventes at blive 19 søer, 268 grise og 96 stk. 190 l smågrisecontainer pr. år.

Opbevaring af døde dyr er reguleret efter Fødevarestyrelsens Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr. Der er dog, i forbindelse med opbevaring af affald, stillet et generelt vilkår til forebyggelse af uhygiejniske forhold. Varde Kommune vurderer ikke, at det er nødvendigt at stille yderligere vilkår herfor.

7.16 Lys

Ansøger angiver, at der er lys i løbeafdelingen i 12-16 timer i døgnet, af hensyn til søernes ægløsning. Derudover er der kun lys i staldene, når der arbejdes. Der er ingen større udenørs belysning.

Varde Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige gener forbundet med ejendommens belysning. Dog stilles et generelt vilkår om, at ejendommens drift ikke må medføre væsentlige lysgener.

7.17 Transport

Af ansøgningen fremgår, at transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, gødning, brændstof og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transporter i forbindelse med afhentning af levende og døde dyr, samt intern på bedriften. Transporterne fordeler sig som vist i tabel 8. En transport svarer til både kørsel til og fra ejendommen.

Transporttype	Antal transporter/år, nudrift	Antal transporter/år, ansøgt drift	Ændring +/-
Halm	60	60	0
Afhentning af levende dyr	52	90	+38
Afhentning af døde dyr	34	34	0
Leverance af indkøbt foder	60	70	+10
Anden fragt	26	26	0
Husdyrgødning, Fast	48	11	-37
Gylle	392	297	-95
Affald	26	38	+12
Brændstof	12	14	+2
Transporter i alt	710	640	-70

Tabel 8. Oversigt over det årlige antal transporter til og fra Torrupvej 51B.

Antallet af transporter, som følge af udvidelsen, forventes at blive reduceret med 70 kørsler, som følge af udvidelsen. Reduktionen skyldes hovedsagligt, at gylle- og møgvogn er blevet væsentlig større siden sidste udvidelse. Transporterne foregår normal i dagtimerne og på hverdage. I højsæson for udbringningen af husdyrgødning, kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Bilag 2 viser en oversigt over de transportveje, der bruges i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Bedriften ligger hensigtsmæssigt ift. til- og frakørselsforhold og transporter til

og fra marker sker udenfor landsbyer samt med kun få beboelser langs vejen. Lugt i forbindelse med drift og udbringning af husdyrgødning forventes ikke at medføre lugtgener, der stiger til et niveau, som ikke bør accepteres ved bopæl på landet.

Da antallet af transporter reduceres i ansøgt drift, og da transporter til og fra marker sker udenfor landsbyer, samt med kun få beboelser på vejen vurderer Varde Kommune, at transporter i forbindelse med driften på Torrupvej 51B, ikke vil give anledning til væsentlige gener for lokalbefolkningen.

7.18 Spildevand

Sanitært spildevand

Sanitært spildevand fra driftsbygningerne omfatter spildevand fra 4 personer. Sanitærspildevandet ledes fra driftsbygningerne til septictank og videre til nedsivningsanlæg.

Processpildevand

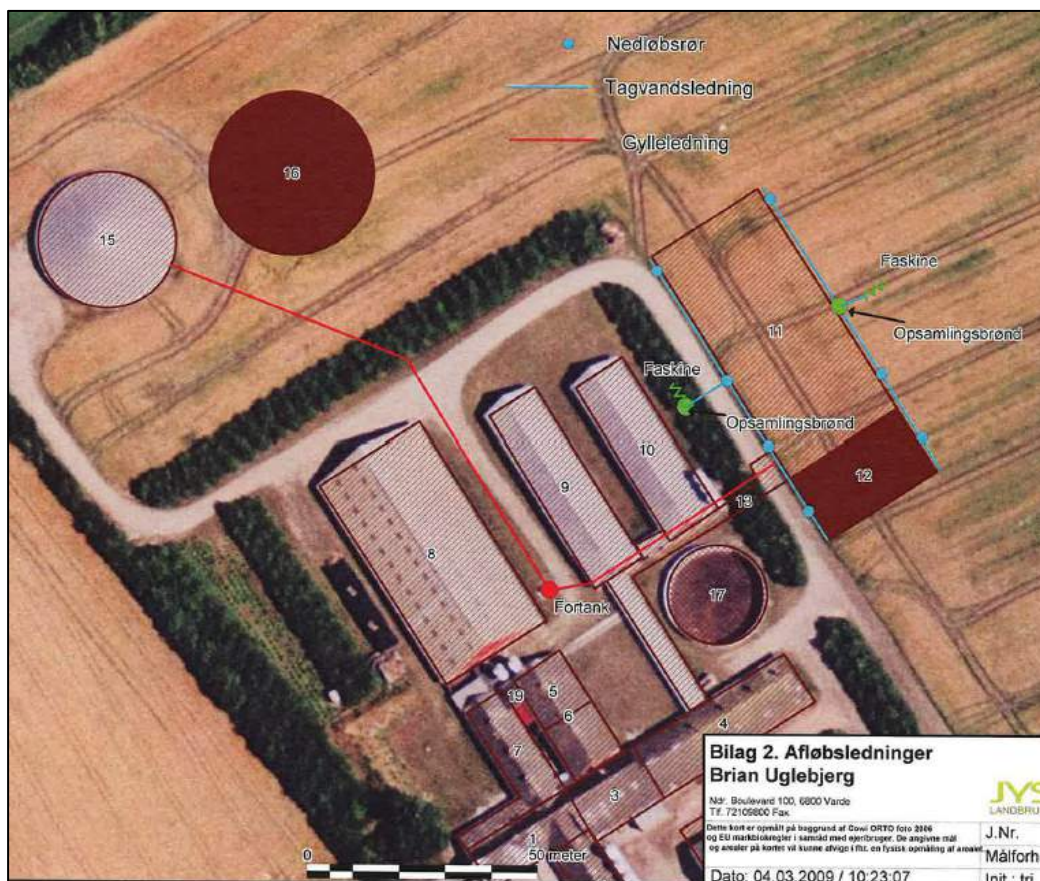
Al spildevand fra rengøring og vand fra vaskeplads har afløb til gylletank.

Tagvand

Tagvand har fra alle bygninger afløb til faskiner, som angivet i figur 2.

Der er en miljømæssig risiko forbundet med afledning af spildevand. Der er derfor stillet vilkår om, at afledning fra stalde mv. skal ledes til gyllebeholder.

Varde Kommune vurderer, at spildevand fra husdyrbruget bortledes miljømæssigt forsvarligt.

Figur 2: Afløbsplan

7.19 Driftsforstyrrelser eller Uheld

Det er kommunens vurdering, at der altid vil være en vis risiko ved opbevaring og håndtering af husdyrgødning. Beholdere kan springe læk, vogne kan vælte, igangsatte pumper kan blive glemt.

Opbevaring af olie og kemikalier kan medføre risiko for lækager og nedsivende stoffer til grundvandet.

Gyllebeholdernes styrke og tæthed sikres gennem den 10-årige beholderkontrolordning.

Olietanke er placeret på fast bund uden afløb og kemikalier opbevares frostfrit i rum med fast bund uden afløb.

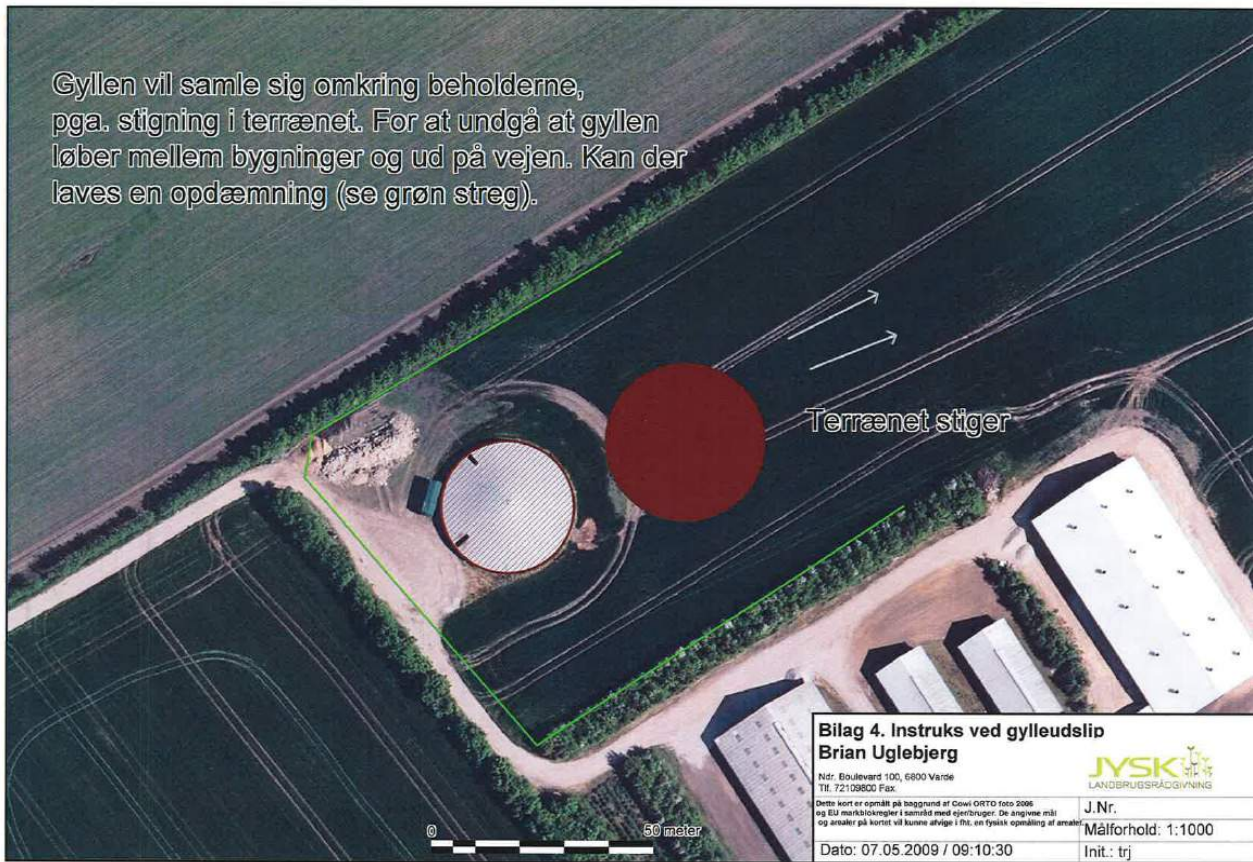
En række af de stillede vilkår har til formål at forebygge uheld, som kan medføre forurening af det eksterne miljø. Generelt er det dog væsentligt, at der i den daglige drift tages de nødvendige foranstaltninger i forhold til at reducere potentielle risici. Såfremt der alligevel sker uheld, vil en beredskabsplan være et væsentligt værktøj i forhold til at mindske de negative konsekvenser, som følge af uheld. En beredskabsplan skal beskrive procedurerne i tilfælde af et givent uheld sker, så der ikke er tvivl om, hvad der skal gøres, hvem der skal kontaktes mv.

Der er udarbejdet, og vedlagt ansøgningen en instruks, figur 3 og 4, til minimering af gene og forurening ved gylleudslip.

Varde Kommune vurderer således på baggrund af ovenstående, at der i ansøgningen i tilstrækkelig grad er taget stilling til mulige uheld og gjort tiltag for at mindske konsekvenserne af uheld. Der stilles vilkår om, at eventuelle driftsuheld, hvor der er fare for forurening af miljøet skal anmeldes, samt at der skal indsendes en beredskabsplan til Varde Kommune.

<p style="text-align: center;">Instruks ved gylleudslip</p> <p>1. Ved større overløb af gylle eller brud på gylletanken</p> <p style="text-align: center;">RING 112</p> <p>Oplys:</p> <ul style="list-style-type: none">
• Navn, adresse og telefon nr. der ringes fra.
• Hvad er der sket, og hvor meget er der løbet ud.
• Er der risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring <p>2. Ved mindre spild kontaktes ejeren Brian Uglebjerg på tlf. 7526 9294/2032 9294 eller / samt miljømyndighederne på tlf. 7994 6800</p> <p>3. Forsøg opdæmning for at undgå, at gyllen spreder sig. Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer og lignende, afhængig af mængden af gylle. Grøn streg på kortet, viser hvor det kan være en god ide at opdæmme gyllen, så det ikke løber til vejen eller driftsbygningerne. Gyllen vil samle sig omkring gyllebeholderne, da der er en stigning i terrænet. Der er ingen vandløb eller grøft i nærheden.</p> <p>4. Maskinel til brug til opdæmning står i maskinhuset.</p> <p>5. Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne instruks sammen med kortmaterialet.</p>

Figur 3: Instruks ved gylleudslip

Figur 4. Instruks ved gylleudløb

Beskyttede naturområder omkring ejendommen - Ammoniak

Hovedreglen med den nye miljøgodkendelsesordning er, at der i kraft af den generelle reduktion af ammoniaktabet og etablering af bufferzoner om udpegede naturområder (§ 7 arealer), er taget det nødvendige hensyn til naturområder. På figur 5 og 6 er angivet, hvilke naturtyper, der er nær bedriften.

Derudover er udbringning af flydende husdyrgødning på marker beliggende i en afstand på under 1.000 meter fra et § 7 areal er omfattet af krav om nedfældning efter husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 24 og 38, jf. afsnit 7.26.

Udvidelsen medfører en forøgelse i ammoniakemissionen fra anlægget på ca. 544 kg N/år således, at den samlede emission i alt bliver på ca. 5.393 kg N/år.

Da der er tale om en udvidelse af et husdyrbrug over 75 DE stilles der et generelt krav om 25 % reduktion (2009) af ammoniakemissionen i forhold til det tidsvarende staldsystem. Med den valgte løsning overholdes kravet om 25 % reduktion af ammoniaktab fra stald og lager. Der reduceres med 503 kg N/år udover det, der er nødvendigt for at opfylde kravet.

Bedriften ligger udenfor bufferzoner i forhold til § 7 arealer og der stilles derfor ikke stilles yderligere ammoniakreduktionskrav.

Kravet om 25 % reduktion er opfyldt ved, at etablere to-klimastald med delvist spaltegulv i den nye tilbygning, stald 12, samt ved overdækning af ny gyllebeholder. Endvidere etableres der gyllekøling med en ammoniakreducerende effekt på 10 % i eksisterende smågrise- og slagtevinstalde, stald 11, samt i den nye smågrisestald, stald 12.

Der er stillet vilkår i afsnit 4.5 om at ovennævnte tiltag skal gennemføres, samt vilkår for driften af gyllekølingsanlægget.

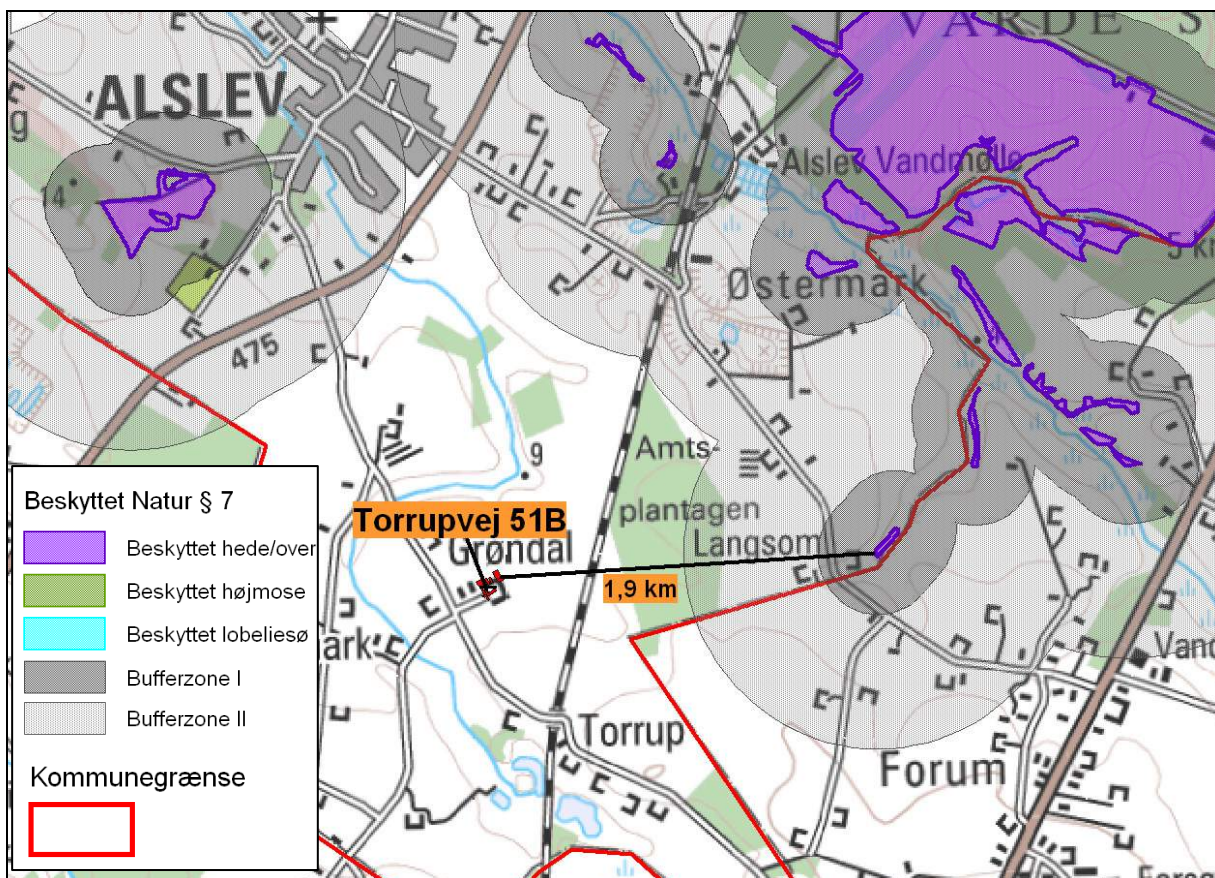
Ammoniaktab fra stalde, lagre og i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er en af de væsentlige trusler mod nærringsfattige naturtyper. Derfor vurderes der på disse næringsfattige naturområders tålegrænse i forhold til tilført kg kvælstof pr. år. Vurderingen sker næsten udelukkende på naturområder, som skov, overdrev, hede, eng og mose. Begrundelsen herfor skal findes i, at danske søer generelt ikke er følsomme for deposition af kvælstof fra luftbåren kvælstof. Der findes dog et begrænset antal meget følsomme søer, lobeliesøer, der hører til den mest følsomme danske naturtype.

§ 7-områder

I henhold til §§ 7 og 21 i lov om miljøgodkendelse m.v. må ammoniakfordampning fra det samlede anlæg ikke øges som følge af den ansøgte etablering, ændring eller udvidelse af husdyrbruget, hvis anlægget ligger helt eller delvist indenfor 300 meter fra de i § 7 nævnte naturtyper. Anlæggets placering i forhold til nærmeste § 7 områder fremgår af figur 5.

Anlægget på Torrupvej 51B er placeret ca. 1,9 km vest for det nærmeste naturområde, der i "Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug" er omfattet af § 7. Se figur 5. Beregninger foretaget af ansøgningssystemet viser at udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af området.

Varde Kommune vurderer, at der kun vil forekomme en ubetydelig ammoniakdeposition på § 7 området fra anlægget på grund af den store afstand. Afstanden og opblandingen af ammoniak med den resterende atmosfæriske luft gør, at Varde Kommune vurderer, at der ikke vil være nogen målbar merbelastning af § 7 området og derfor vil udvidelsen af dyreholdet ikke påvirke § 7 området negativt. Varde Kommune har ikke fundet forhold, der kan medføre, at ovenstående generelle regler skal skærpes i forhold til ammoniakbelastningen fra udvidelsen på Torrupvej 51B.

Figur 5. Nærmeste § 7-område

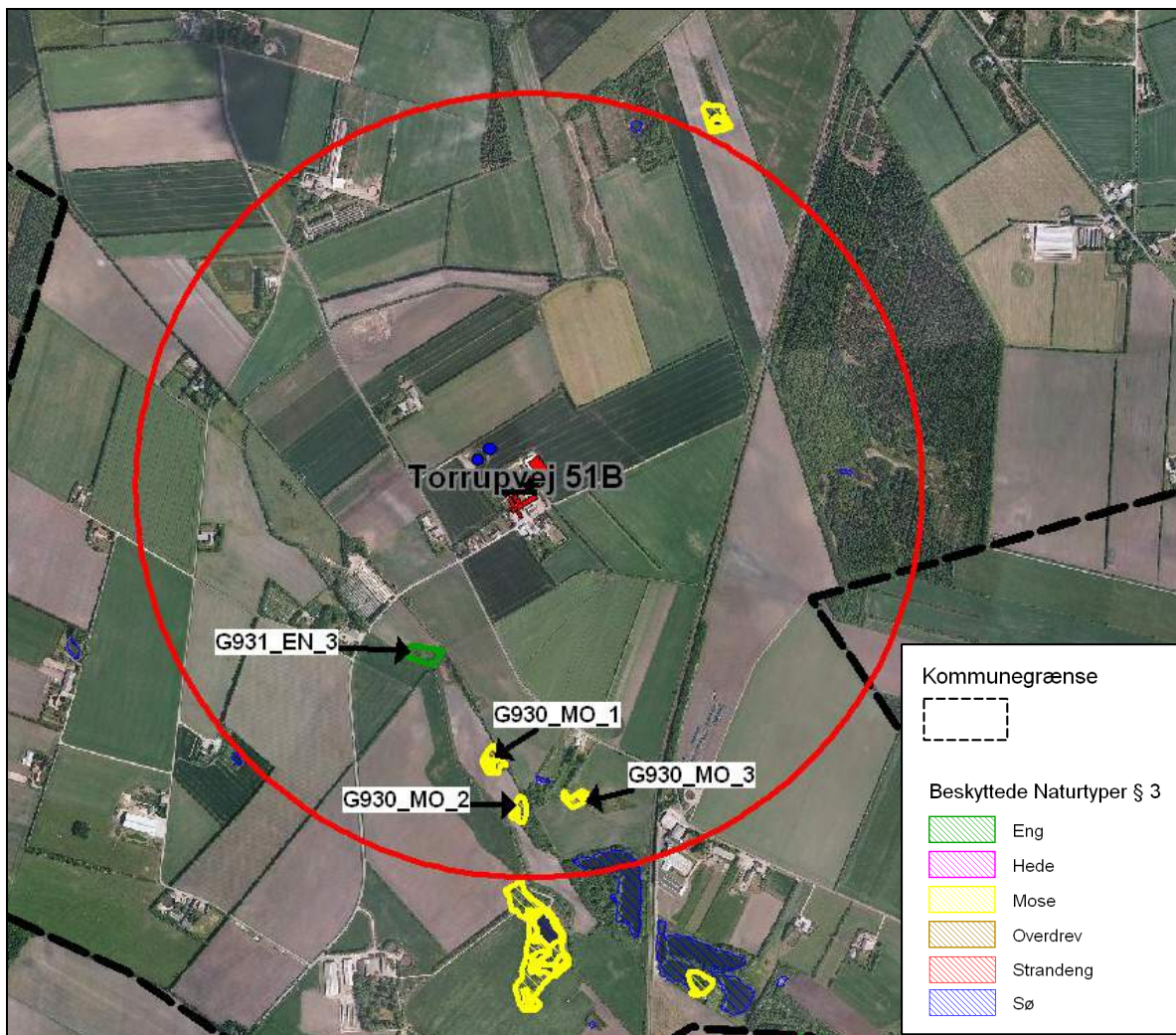
§-3 områder

Områder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (foruden søer), beliggende indenfor en afstand af 1000 m fra anlægget på Torrupvej 51B fremgår af figur 6 og nedenstående tabel 9. Afstandene er målt fra nærmeste staldafsnit til naturområderne.

§ 3 lokalitet	Type	Værdi-sætning	Mål-sætning	N-følsom	Afstand (m)	Beskrivelse/bemærkninger i naturregistrering
G931_EN_3	Eng	C	C	Ikke	390	Lille isoleret englokalitet. Lidt Lysesiv samt højstauede samfund
G930_MO_1	Mose	C	C	Ikke	580	Lille tilgroet blandet krat omkring mindre vandhul.
G930_MO_2	Mose	C	C	Ikke	700	Lille tilgroet blandet krat omkring mindre vandhul.
G930_MO_3	Mose	C	C	Ikke	710	Lille tilgroet blandet krat omkring mindre vandhul.

Tabel 9. § 3-områder indenfor 1.000 m fra adressen

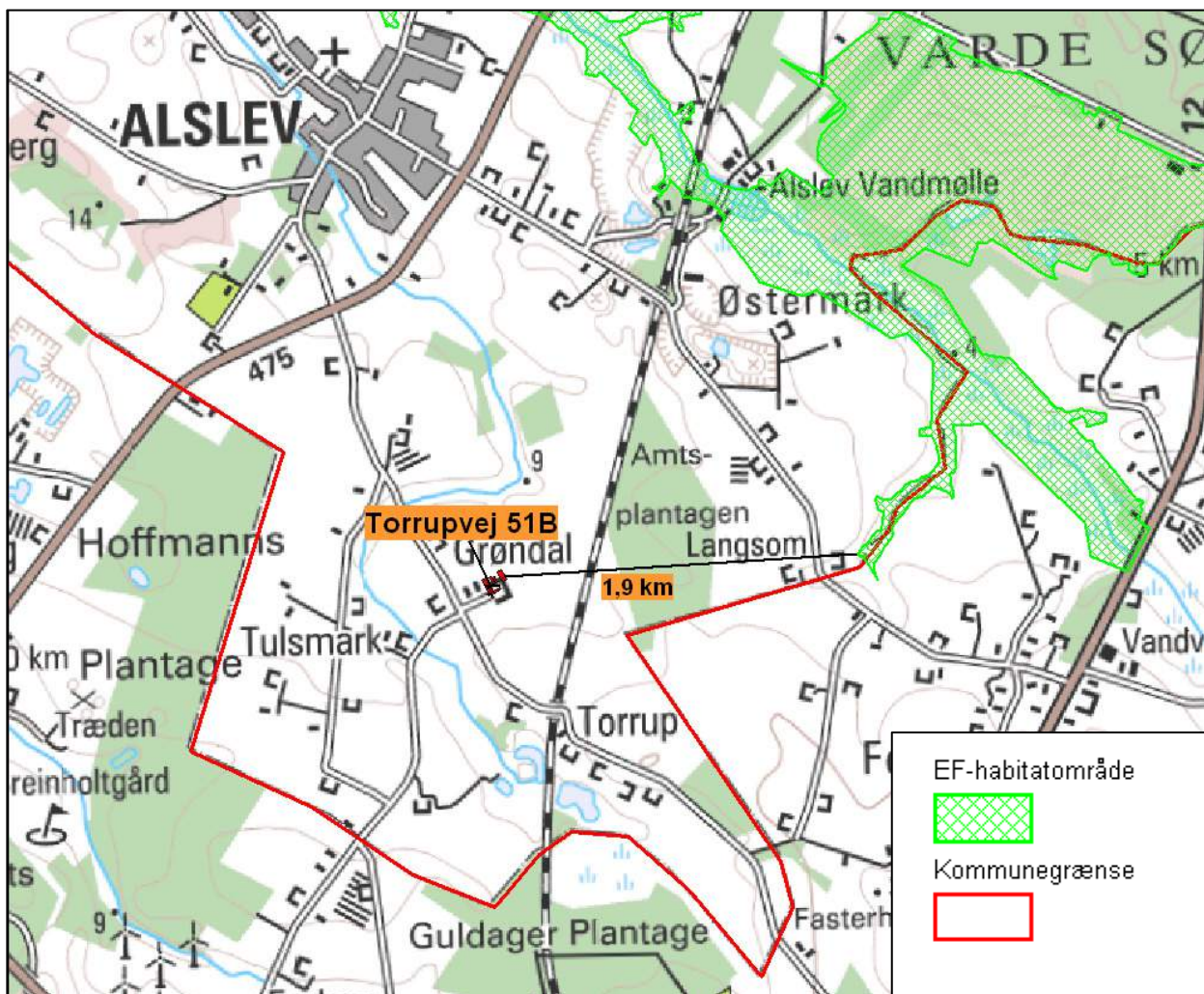
Figur 6. Afstanden fra Torrupvej 51B, 6800 Varde til de nærmeste naturområder, der er beskyttet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

Inden for 1.000 meter fra anlægget på Torrupvej 51B ligger der henholdsvis ca. 390 m, 580 m, 700 m og 710 m sydvest og syd for anlægget en eng, G931_EN_3, og 3 moser, G930_MO_1, G930_MO_2 og G930_MO_3. Eng- og moseområderne er alle registreret som værende ikke kvælstoffølsomme og C-værdisatte. På baggrund af værdisætningerne, at de omtalte naturarealer ikke er registreret som værende kvælstoffølsomme, samt afstanden fra anlægget til områderne, vurderer Varde Kommune, at udvidelsen ikke vil påvirke naturarealerne negativt. Der er ikke foretaget supplerende beregninger af ammoniakdepositionen fra ejendommen til de nævnte naturområder.

Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)

I henhold til § 8 og § 11 i "Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområde samt beskyttelse af visse arter" (Bek nr. 408 af 1. maj 2007) skal Varde Kommunes vurdering omfatte en konkret vurdering af påvirkningen af udpegede områder og arter, jf. bekendtgørelsens § 7 og § 11.

Der er ca. 1,9 km fra husdyrbrugets bygninger til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde (H239 "Alslev Ådal"). På grund af afstanden vil merfordampningen fra stalde og lager ikke kunne give anledning til en målbar merbelastning af dette område og der er således ikke grund til at foretage konsekvensvurdering efter § 7 i bekendtgørelsen.

Figur 7. Afstanden fra Torrupvej 51B, 6800 Varde til nærmeste Natura-2000 område

Husdyrbrugets udbringningsarealer

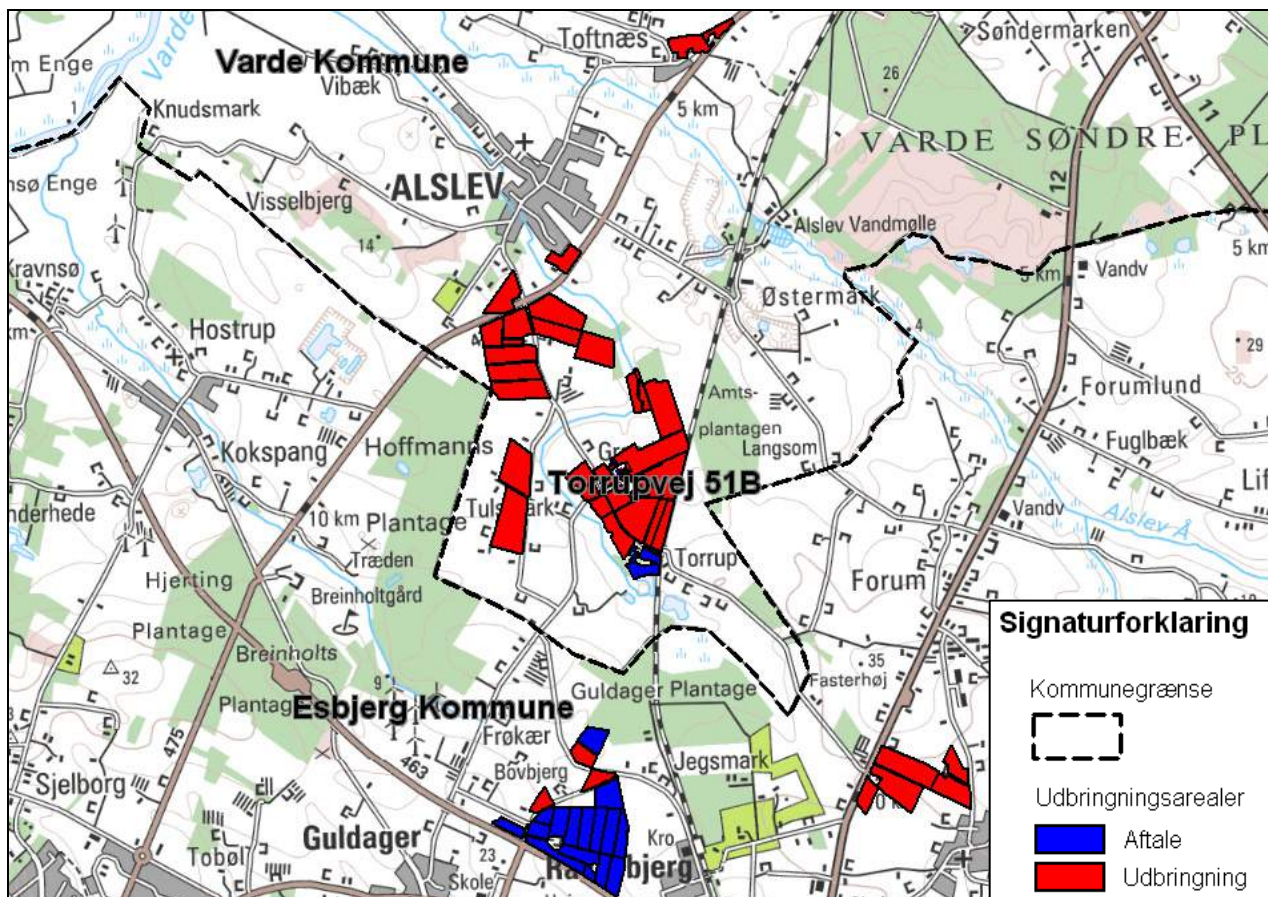
7.20 Harmoni og arealkrav

Der gives godkendelse til udspredding af husdyrgødning svarende til 369,09 DE i svin, på egne og forpagtede arealer samt på aftalearealer. På aftalearealerne (62,37 ha) afsættes 73,7 DE. I henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen (Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv.) betyder det, at harmoniakravet for de resterende 295,39 DE er 211 ha.

Husdyrbruget ejer 91,41 ha udbringningsarealer og har forpagtet 119,65 ha. Derudover er der, som nævnt ovenfor indgået gylleaftaler for 62,37 ha. Arealernes beliggenhed fremgår af figur 8 og tabel 10.

Plantedirektoratet er tilsynsmyndighed på harmoniforhold og jordbrugskommission fører kontrol med reglerne om arealkrav.

Markerne 40-0, 43-0, 41-0, 70-0, 71-0, 90-0, 90-1 og 91-0 er beliggende i Esbjerg Kommune, og arealerne er behandlet i bilag 3, jvf. Esbjerg Kommunes § 21 – udtalelse

Figur 8: Oversigt over husdyrbrugets udspreddingsareal.

	Ha	Afsat gødningsmængde DE
Bedriften ejede arealer	91,41	295,39
Bedriftens forpagtede arealer	119,65	
Gylleaftale (Jegsmarksvej 15, Esbjerg)	62,37	73,70
I alt	273,39	369,09

Tabel 10: Oversigt over afsætningen af husdyrgødning.

7.21 Kg N og P tilført udspretningsarealet

Husdyrgødning	Kg N		Kg P		DE	
	Nudrift	Planlagt	Nudrift	Planlagt	Nudrift	Planlagt
Dybstrøelse	1.426	1.519	351	374	12,33	13,13
Svinegylle	32.880	38.844	6.526	7.716	302,85	355,96
I alt	34.306	40.363	6.877	8.090	315,18	369,09

Tabel 11. Produceret mængde N og P i nudrift og i ansøgt drift.

I tabel 11 er vist produceret kg N og P i nudrift og i ansøgt drift. Der er 62,37 ha aftalearealer, hvor der afsættes husdyrgødning svarende til 73,7 dyreenheder. Se tabel 12. På de ejede og lejede arealer er dyretrykket beregnet 1,4 dyreenheder pr. hektar.

Husdyrgødning	Kg N	Kg P	DE
I alt produceret gødning	40.363	8.090	369,1
Afsat gødning til Jegsmarksvej 15, Esbjerg	(-) 8.042	(-) 1.598	(-) 73,70
Husdyrgødning tilført ejede og lejede arealer	32.321	6.492	295,4

Tabel 12. Husdyrgødning tilført ejede og lejede udspretningsarealer i ansøgt drift. Der afsættes ikke gylle fra produktionen til Jegsmarkvej 15 i nudrift.

7.22 Nitrat til overfladevand - vandløb, søer og kystvande

Vandløb og søer

En del af ejendommens jorder ligger ved eller i nærheden af mindre vandløb, som løber til Varde Å. Arealerne 31-0 og 33-0 grænser op til B3 målsat vandløb. De mindre vandløb, der grænser op til markerne 43-0 og 41-0 (beliggende i Esbjerg Kommune), samt mark 61-0 er ikke målsatte, men løber til B1 målsatte vandløb og videre til Varde Å.

Jf. Regionplanen/Kommuneplanen må vandløbene ikke anvendes til formål der hindrer fastholdelse eller opnåelse af de fastsatte målsætninger. For alle målsatte vandløb er der i regionplanen fastsat krav til vand- og vandløbskvaliteten.

Udbringningsarealerne skråner på intet sted stærkt ned mod vandløbene (> 6 grader).

Flere af markerne er beliggende op til søer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Arealerne er ikke stærkt skrånende ned mod disse søer. Erosion af udbragt husdyrgødning til vandløbene og søer under kraftige regnskyl vurderes på den baggrund ikke at udgøre en risiko, såfremt der opretholdes en dyrkningsfri bræmme på 2 m jf. Vandløbslovens § 69. Varde Kommune vurderer, at landbrugsdrift, herunder udbringning af gylle i henhold til generel landbrugslovgivning og efter gældende regler på de vandløbsnære arealer langs vandløbene ikke vil påvirke flora og fauna i vandløbene negativt. Det vurderes ikke nødvendigt at stille skærpede krav.

Afvandingsoplunde

Husdyrbrugets udbringningsarealer afvander alle via mindre vandløb til Varde Å og Vadehavet, der er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde (EF-habitatområde nr. 78: Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde, EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 49: Engarealer ved Ho Bugt, EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57: Vadehavet, samt Ramsarområde nr. 27: Vadehavet).

En række af de naturtyper, der udgør udpegningsgrundlaget for habitatområderne, er i større eller mindre grad følsomme over for en øget næringsstofbelastning af vandmiljøet. Det gælder sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand, flodmundinger, mudder- og sandflader blottet ved ebbe, samt vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der kolo-

niserer mudder og sand. Også en række fiskearter kan blive påvirket negativt, hvis levestederne forringes på grund af øget næringsstofbelastning, f.eks. Havlampret, Stavsild og Snæbel. Desuden kan en række fuglearter, der udgør udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområderne, blive påvirket negativt. Det gælder blandt andet ynglefuglene Klyde, Splitterne, Havterne og Fjordterne, samt trækfuglene Knopsvane, Knortegås, Gravand, Pibeand, Krikand, Spidsand, Hvinand, Stor skallesluger, Edderfugl, Blishøne, Strandskade, Lille kobbersneppe, Islandsk ryle og Almindelig ryle, der alle er afhængige af fødesøgning på søterritoriet. Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. Alle danske Ramsarområder indgår som dele af EF-fuglebeskyttelsesområder, således også Vadehavet.

Udvaskning

Den samlede udvaskning af kvælstof fra den udbragte husdyrgødning, beregnet via Farm-N, vil falde fra 87,8 kg N/år i nudrift til 82,4 kg N/år efter udvidelsen, jf. de indsendte oplysninger. Det svarer til, at udvaskningen af kvælstof falder fra 18.528 kg til 17.388 kg, hvilket er en reduktion på 1.140 kg N.

Beskyttelsesniveauet for nitrat er defineret som en skærpelse af det generelle harmonikrav ud fra nitratklasserne 1-3, som er de kvælstoffølsomme områder i forhold til marine områder. Afhængig af udbringningsarealernes placering, vil der på bedriftsniveau blive beregnet et samlet krav til hele bedriften.

30,45 ha af udbringningsarealerne er klassificeret som nitratklasse 2 og 180,57 ha er klassificeret som nitratklasse 3, fordi de ligger i opland til meget sårbart Natura-2000 område. Ved beliggenhed i nitratklasser reduceres de generelle harmoniregler. Reduktionsprocenten er beregnet til 52,16 % dvs. at de generelle harmoniregler for bedriften reduceres med 47,84 %. Det betyder, at der uden virkemidler maksimalt må tilføres husdyrgødning svarende til 0,73 DE/ha. Beregninger i Farm-N i ansøgningssystemet viser at det svarer til en maksimal udvaskning på 83 kg N/ha/år. Ansøger ønsker at udbringe husdyrgødning svarende til 1,4 DE/ha. For at kunne dette, uden at overskride den maksimale udvaskning, ønsker ansøger at benytte sig af virkemidlet med at etablere flere efterafgrøder. Ved at etablere 8,10 %-point efterafgrøder udover det lovpligtige krav, viser udregninger i Farm-N, at udvaskningen ved udbringning af 1,4 DE/ha bliver på 82,4 kg N/ha/år, hvilket er under den beregnede maksimale tilladte udvaskning. Husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau er derfor opfyldt.

Ifølge beregninger i Farm-N bliver den gennemsnitlige udvaskning af kvælstof fra ejede og forpagtede arealer reduceret fra 87,8 kg N/ha/år i nudriften til 82,4 kg N/ha/år i ansøgt drift.

En del af det udvaskede kvælstof vil blive omsat på vejen mod vandområdet. Størrelsen af omsætningen afhænger af jordens reduktionspotentiale. Reduktionspotentialet, som ligger bag nitratklassen, er et udtryk for, hvor stor en del af kvælstoffet der bliver tilbageholdt i oplandet og derved ikke kommer ud i de danske farvande. Udbringningsarealerne ligger dels i et område hvor reduktionspotentialet er mellem 0-50 % og for markerne 60-0, 61-0, 91-0, 90-1 og dele af markerne 90-0 og 71-0 dels i et område, hvor det er mellem 51-75 % ifølge kort fra Danmarks Miljøundersøgelser. Den totale udvaskning af kvælstof fra ejendommens ejede og forpagtede udbringningsarealer bliver således mellem 8.155 kg og 16.278 kg (worst case).

I henhold til Miljøcenter Ribe er den samlede årlige kvælstoftilførsel til Vadehavet fra kilder i det tidligere Ribe Amt og fra landområder i det tidligere Vejle og Sønderjyllands amter på 9.100 tons kvælstof. Tallene er et gennemsnit over udvaskningen fra år 2001 til og med år 2005. Udvidelsen af bedriften medfører ingen stigning i kvælstoftilførslen til Vadehavet og den samlede tilførsel af kvælstof fra bedriften til Vadehavet udgør mellem 0,9 og 1,8 promille. På den baggrund forventes næringsstoffudvaskning fra udbringningsarealerne ikke at resulterer i målbare ændringer af næringsstofkoncentrationen i Vadehavet.

Den danske del af oplandet til Vadehavet er ca. 5.187 km², svarende til 518.700 ha. Ansøgers udspretningsareal udgør således kun ca. 0,407 promille af oplandet. Husdyrbestanden og dyretrykket i oplandet til Vadehavet forventes på grund af reglerne om at der skal anvendes et givet udbringningsareal til en given husdyrproduktion ikke at stige væsentlig.

Flere og flere landbrug der ligger i oplandet til Vadehavet får udarbejdet en miljøgodkendelse. En del af disse besætninger har udspretningsarealer beliggende i nitratklasse 1, 2 og 3, som medfører at der skal ske en reduktion i dyretrykket i forhold til de generelle krav. Hvis dyretrykket ikke skal reduceres skal der i stedet laves projektilpasninger, så udvaskningen svarer til den reducerede dyretryk. Det medfører at udvaskningen til Vadehavet/Ringkøbing Fjord reduceres.

I Vand- og Naturplanerne for Vadehavet står følgende:

Næringssaltkoncentrationerne i Vadehavet er dels påvirket af den tidevandsbetingede udveksling fra Vesterhavet og dels fra baglandets ferskvandstilstrømning gennem vandløb og åer. Især i den indre del af Vadehavet udgør tilstrømningen fra baglandet et væsentligt bidrag til næringsstofbelastningen.

Tilførslen af kvælstof fra det danske opland til Vadehavet er domineret af bidrag fra diffuse kilder (Jordbrug, naturbidrag og spredt bebyggelse). Heraf udgør udvaskningen fra landbruget langt den største andel. Bidrag fra punktkilder som f.eks. renseanlæg og dambrug udgør en langt mindre del. Når det drejer sig om påvirkning med fosfor, er der mindre forskel på bidraget fra landbruget og punktkilder.

Siden begyndelsen af 1980'erne er kvælstof- og fosforafstrømningen reduceret. For kvælstof skyldes dette en forbedret spildevandsrensning og et fald i udledningen fra landbrugsarealer som følge af vandmiljøindsatsen. For fosfor skyldes faldet, at spildevandet i dag renses langt bedre end tidligere.

I perioden frem til 2015 forventes indsatsen i landbruget ifølge Vandmiljøplan III at bidrage til en yderligere reduktion i kvælstof- og fosforudledningen til vandområderne i oplandet.

Varde Kommune vurderer at udvidelsen af husdyrholdet ikke vil påvirke de internationale naturbeskyttelsesområder væsentlig da:

- Kvælstofudledningen til Vadehavet i henhold til vand- og naturplanerne for Vadehavet vil falde frem til 2015.
- Kvælstofudledningen siden 1980 er reduceret i henhold til vand- og naturplanerne for Vadehavet.
- Da bedriftens samlede påvirkning af Vadehavet kun er på mellem 0,9 og 1,8 promille.
- Da en stor del af oplandet til Vadehavet er klassificeret som nitratklasse 1-3.
- Dyreenhedsdefinitionen af kvæg er ændret.
- Da den samlede husdyrbestand og det samlede dyretryk i oplandet til Vadehavet ikke forventes at stige væsentlig.
- Ejendommens arealer alle ligger i nitratklasse 2 og 3 og da der anvendes supplerende efterafgrøder med et fald i udvaskning i forhold til nudrift til følge

7.23 Nitrat til grundvand

Ingen af husdyrbrugets ejede og forpagtede udbringningsarealer er placeret inden for nitratfølsomt indvindingsområde. Der er ingen arealer beliggende i områder, hvor der er indsatsplan eller planlagt indsatsplan for beskyttelse af grundvandet. Alle arealer ligger i område, hvor der er almindelige drikkevandsinteresser. Varde Kommune stiller derfor ikke krav til udvaskning af nitrat til grundvandet fra udbringningsarealerne.

7.24 Fosfor

Alle husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende i oplande til Natura2000 områder der er overbelastet med fosfor.

Ifølge ansøgningskemaet er alle ejede udbringningsarealer kategoriseret som P-kl-0. Ingen af arealerne er drænedede lerjorde eller drænedede og beliggende i lavbundsområder. I henhold til punkt 5.1 i ansøgningen er kravet om fosforoverskud overholdt.

I ansøgt drift udspreddes der 30,8 kg P/ha og der fraføres 21,1 kg P/ha hvilket giver et gennemsnitlig fosforoverskud på alle arealer på 9,7 kg P/ha.

Afskæringskravet (det maksimale fosforoverskud) er beregnet til 9,7 kg P/ha/år. Bedriftens fosforoverskud skal derfor være mindre end 9,7 kg P pr ha pr. år beregnet efter vejledningens retningslinjer. Afskæringskravet er dermed overholdt og der udbringes 0,9 kg P/år mindre fosfor end afskæringskravet. Fosforoverskuddet beregnes ud fra det aktuelle referencesædskifte (her S4) og den deraf beregnede normoptagelse af fosfor og tilførslen af fosfor fra husdyrgødning og anden organisk gødning. Ansøger har ikke valgt at anvende sædskifter som virkemiddel til reduktion af fosforoverskuddet.

I henhold til Miljøcenter Ribe er den samlede årlige fosfortilførsel til Vadehavet fra kilder i det tidligere Ribe Amt og fra landområder i det tidligere Vejle og Sønderjyllands amter på 250 tons. Tallene er et gennemsnit over udvaskningen fra år 2001 til og med år 2005.

Ingen af bedriftens udbringningsarealer hælder stærkt (har en hældning på mere end 6 grader) mod vandløb, søer eller andre vandområder. Varde Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de generelle bræmmekrav ikke for de ansøgte arealer vil være risiko for overfladeafstrømning til vandløb, således at der udvaskes fosfor til vandområderne.

Der findes for tiden ingen beregningsværktøjer, som kan beregne hvor stor en del af det overskydende fosfor, der vil blive udvasket.

Varde Kommune vurderer at udvidelsen af husdyrholdet ikke vil påvirke de internationale naturbeskyttelsesområder væsentlig da:

- Forfordledning til Vadehavet i henhold til vand- og naturplanerne for Vadehavet vil falde frem til 2015.
- Fosfordledning siden 1980 er reduceret i henhold til vand- og naturplanerne for Vadehavet
- Dyreenhedsfinationen af kvæg er ændret.
- Da den samlede husdyrbestand og det samlede dyretryk i oplandet til Vadehavet ikke forventes at stige væsentlig.

7.25 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Anlægget

I henhold til § 11 i "Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområde samt beskyttelse af visse arter" er der indført en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et beskyttelsesområde eller udenfor. Disse arter fremgår af direktivets bilag IV og kaldes derfor bilag IV-arter. For en række arters vedkommende har Varde Kommune intet kendskab til arternes udbredelse i området, det gælder f.eks. løgfrø, markfirben og alle arter af småflagermus.

Spidssnudet frø og birkemus er begge arter der er listet på bilag IV. Spidssnudet frø er almindelige udbredt i Varde Kommune. Spidssnudet frø forventes at forekomme i forbindelse med

naturområder i Varde Kommune, hvor der er egnede leveforhold for spidssnudet frøer. Det er Varde Kommunes vurdering at udvidelsen ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af spidssnudet frø på grund af den store forekomst af arten i Varde Kommune.

Birkemus er registreret få steder i Varde Kommune. Nærmeste lokalitet, hvor der er registreret birkemus, er ca. 7,5 km nordøst for ejendommen. Det er Varde Kommunes vurdering at udvidelsen ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af birkemusen på grund af den store afstand til den nærmeste lokalitet hvor birkemusen er registreret.

Varde Kommune vurderer i øvrigt at udvidelsen kan gennemføres uden at påvirke nogen af de listede arter på bilag IV i direktivet væsentligt.

Udspretningsarealer

Spidssnudet frø er almindeligt forekommende i Varde Kommune. Der er ingen § 3 beskyttede søer i umiddelbar nærhed af udbringningsarealerne, hvorfor Varde Kommune vurderer, at frøens levesteder ikke bliver påvirket negativt af udbringningen af husdyrgødning.

Arealer beliggende i Esbjerg Kommune:

Esbjerg Kommune har foretaget en vurdering af hvorvidt udbringningen af husdyrgødning jf. det ansøgte kan påvirke bilag IV arter negativt på markerne 40-0, 43-0, 41-0, 70-0, 71-0, 90-0, 90-1 og 91-0. Esbjerg Kommune konkluderer at udbringning ikke er til fare for arter optaget på habitatdirektivets bilag IV og vurderer, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af raste- og yngelsteder for bilag IV arter ved den ansøgte drift. Se bilag 3.

7.26 Udbringningsarealer – Øvrige forhold

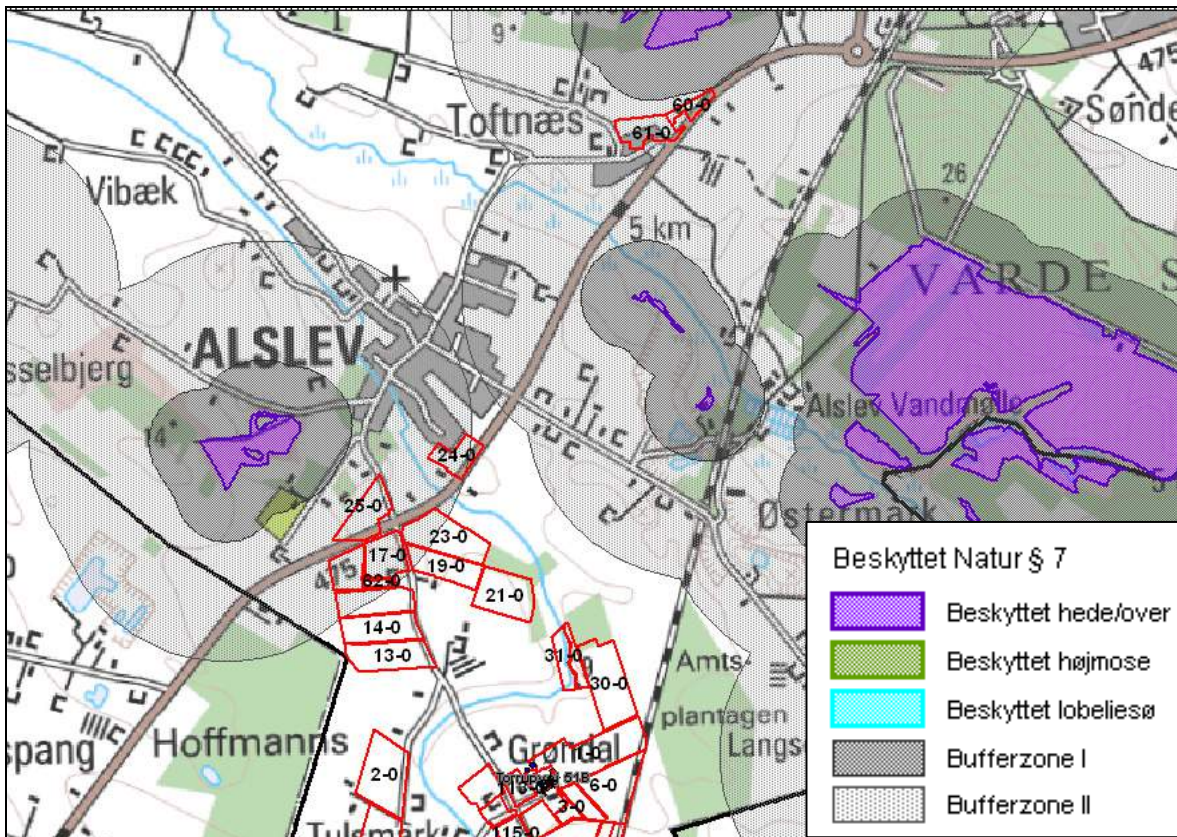
§3-områder

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer i Varde Kommune er beskyttet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3 eller grænser op til særlig kvælstoffølsom natur. Varde Kommune vurderer derfor, at udbringning af husdyrgødning ikke vil påvirke de nærmeste naturområder negativt.

§7-områder

Hovedreglen med den nye miljøgodkendelsesordning er, at der i kraft af den generelle reduktion af ammoniaktabet og etablering af bufferzoner om udpegede naturområder (§ 7 arealer), er taget det nødvendige hensyn til naturområder. Udbringning af flydende husdyrgødning på marker beliggende i en afstand på under 1.000 meter fra et § 7 areal er omfattet af et generelt krav om nedfældning efter husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 24 og 38. På figur 9 er angivet hvilke naturtyper, der er nær bedriften og udbringningsarealerne og som er registreret efter § 7. Markerne: 60-0, 61-0, 24-0, 25-0, 16-0, 17-0, 62-0, 15-0, 19-0 og 23-0 er helt eller delvist beliggende indenfor bufferzonen. Varde Kommune har ikke kendskab til øvrige forhold i Varde Kommune, der betinger at der skal stilles skærpede krav om nedfældning på øvrige arealer end de ovennævnte, jf. dog Esbjerg Kommunes krav om nedfældning på areal 43-0.

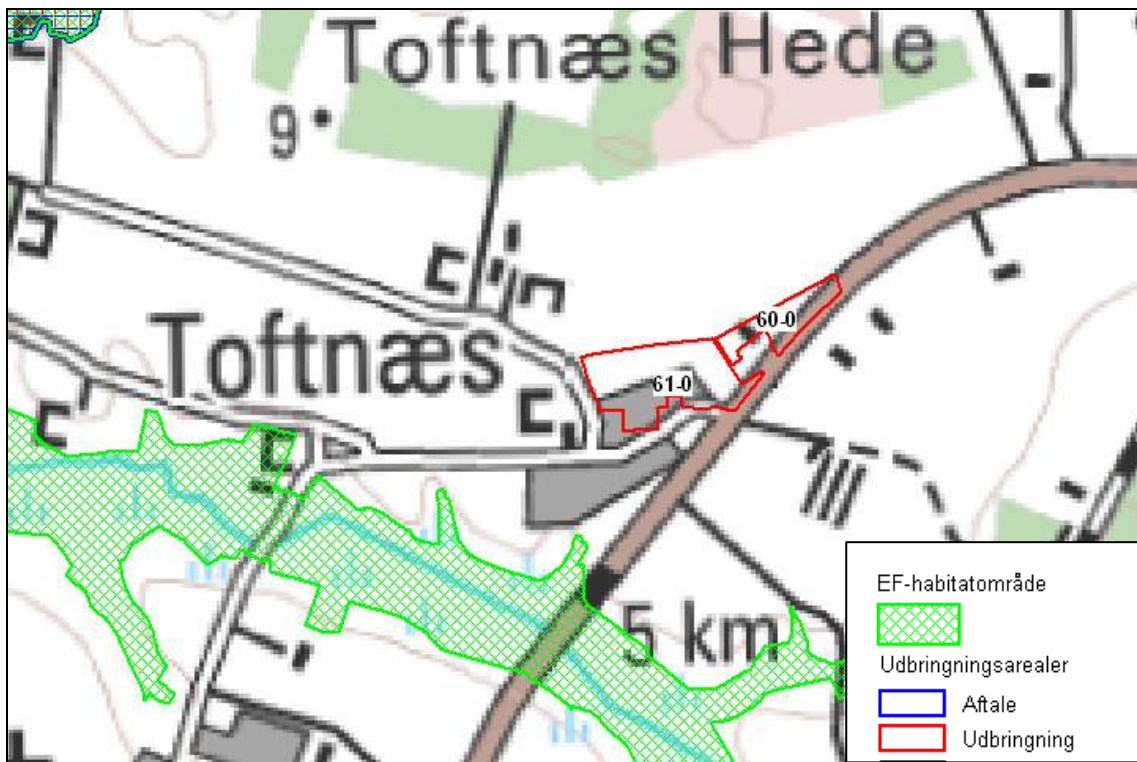

Figur 9. Udbringningsarealer beliggende indenfor bufferzoner til § 7 område.

Natura 2000-områder

Ingen af ejendommens udbringningsarealer er beliggende i Natura 2000 områder. Da svinebedriften ikke omfatter arealer indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, vurderes ammoniakfordampning umiddelbart at være den eneste potentielle påvirkning af de nævnte internationale naturbeskyttelsesområder. Nærmeste EF-habitatområde i forhold til udbringningsarealerne er EF-habitatområde nr. H239 "Alslev Ådal", som ligger ca. 260 m syd for nærmeste udbringningsareal (mark nr. 61-0), figur 10. Markerne 61-0 og 60-0, der ligger nærmest Alslev Ådal er omfattet af kravet om nedfældning efter husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 24 og 38, da de to marker er beliggende i bufferzone til et område beskyttet efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse mv. Varde Kommune vurderer således ikke at ammoniakfordampningen fra udbringning af husdyrgødning vil påvirke området negativt.

Figur 10. Afstanden fra markerne til nærmeste Natura-2000 område

Fredede områder

Der er ingen fredede områder i nærheden af udbringningsarealerne.

Fortidsminder og diger

Idet der er gravhøje på eller ved udspretningsarealerne, gøres opmærksom på, at der i henhold til § 29f i Museumsloven ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) på gravhøje og inden for en afstand af 2 m fra dem. Jf. § 18 i Lov om naturbeskyttelse må der endvidere ikke etableres ny beplantning eller foretages lignende ændring i tilstanden af arealet inden for 100 meters afstand fra gravhøje, medmindre Kommunen meddeler dispensation hertil.

Der er beskyttede diger efter Museumslovens § 29a langs med markerne 24-0, 23-0, 19-0, 15-0, 16-0 og 127-0. Digerne må ikke ændres eller fjernes uden kommunens tilladelse.

Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linjeformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tank eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til afvekslende landskab, ofte med egnstyriske digestrukturer.

Arealer i Esbjerg Kommune:

Af arealudtalelsen fra Esbjerg Kommune, jf. bilag 3, fremgår følgende:

"Der er i den konkrete sag, langt (> 2,5 km) til særlige naturområder (§ 7 og habitatområder). Det vurderes derfor, at der kan ses bort fra disse.

I forbindelse med mark 43-0 findes der flere naturlokaliteter. Herunder to klynger af vandhuller og en mose (id nr. 200088767), en eng (id nr. 200087824) og et overdrev (id nr. 200089290). Særligt engen og overdrevet huser flere sjældne arter.

På overdrevet, som er tidligere mergelgrav/lergrav, ses (jf. naturkvalitetsregistreringen) arter som vår fladbælg og muligvis skov-gøgelilje. Begge sjældne arter, vår fladbælg er bl.a. meget sjælden i Vestjylland og skov-gøgelilje er en orkide af gøgeurt-familien. Overdrevet er A mål- og værdisat og moderat kvælstoffølsom.

Det vurderes at overdrevet ikke umiddelbart modtager overfladeafstrømning af næringsstoffer. Der må dog formodes at ske nogen påvirkning gennem ammoniakdeposition fra omkringliggende udspretningsarealerne. På den baggrund vurderes det at der skal ske nedfældning af gylle på sort jord og græs på mark 43-0 for at begrænse den atmosfæriske påvirkning. Der stilles vilkår herom.

Engen er A mål og værdisat og uoplyst mht. kvælstoffølsomhed. På lokaliteten er der registreret skov-gøgelilje. Det vurderes på baggrund af tilstedeværelsen af orkide på lokaliteten, og arealets tidligere anvendelse (råstofudvinding, mergelgravning), at lokaliteten er forholdsvis kvælstoffølsom.

Engen modtager formentlig kun i mindre grad næringsstoffer ved overfladeafstrømning, da mark 43-0 er forholdsvis flad og uden nævneværdig hældning. Det vurderes dog, at ammoniakdeposition fra markdrift kan være problematisk, hvorfor der stilles vilkår om nedfældning af gylle på sort jord og græs.

Mose lokaliteten, midt mellem engen og overdrevet, er A mål- og værdisat og angivet som ikke kvælstoffølsomt.

Der er på lokaliteten registreret skov-gøgelilje og ægbladet fliglæbe, som begge er orkideer af gøgeurtfamilien. Det vurderes, at arealet grundet terrænforholdene på markarealet (se ovenfor), ikke modtager nævneværdige mængder næringsstoffer fra udspretningsarealerne. Det vurderes, at ammoniakdeposition fra udbringningsarealet kan være problematisk, hvorfor der stilles vilkår om nedfældning af gylle på sort jord og græs.

Der findes i området flere mindre søer. For alle gælder at de ikke er mål- eller værdisatte og uoplyst mht. kvælstoffølsomhed.

Langt de fleste af søerne ligger inde i engen/mosen/overdrevet og er dermed godt beskyttet mod afstrømning af næringsstoffer. En enkelt af søerne ligger dog umiddelbart op til mark 43-0. Den vurderes dog grundet afstand (>9 m) og manglende hældning på udspretningsarealet, at være godt beskyttet mod overfaldeaafstrømning. Det vurderes at almindelig markdrift, ikke vil medføre væsentlig påvirkning af lokaliteten.

Det vurderes at de resterende udbringningsarealer (40-0, 41-0, 70-0, 71-0, 90-0, 90-1 og 91-0), ligger så langt fra naturområder, at der ikke kan forventes væsentlig påvirkning ved almindelig markdrift. Der stilles der for ikke vilkår til driften af disse arealer."

På baggrund af arealudtalelsen stilles der derfor i afsnit 4.16 vilkår til, at der skal ske nedfældning af gylle på sort jord og i græs på mark 43-0.

7.27 Vurdering af 3. mandsarealer

Brian Uglebjerg har 62,37 ha aftalearealer på adressen Jegsmarkvej 15, 6710 Esbjerg. Alle aftalearealerne er omfattet af nitratklasse 3, enkelte i fosforklasse 2 og der er derfor søgt om arealgodkendelse efter husdyrlovens § 16 til disse arealer. Esbjerg Kommune oplyser i henhold til telefonsamtale den 16. juli 2010 at de har givet en arealgodkendelse til Jegsmarkvej 15, 6710 Esbjerg.

Bedste tilgængelige teknik (BAT) og management

Med begrebet "bedst tilgængelig teknologi" menes den teknik, som mest effektiv giver et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed, og som samtidig er afvejet i forhold til fordele og økonomiske udgifter. Ved Varde Kommunes vurdering i relation til BAT indgår Miljøstyrelsens "BAT-blade oversigt"¹, vejledningen fra Skov- og Naturstyrelsen "Tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug", bilag 3 (teknologilisten)² samt kravene i EU-kommissionens referencedokument om BAT for intensiv hold af svin og fjerkræ (BREF-dokument)³. Vurderingerne for anvendelse af BAT i forhold til §§ 11 og 12 miljøgodkendelser, skal ske i forhold til følgende:

- Management
- Fodringsstrategier
- Staldsystemer
- Forbrug af vand og energi
- Opbevaring af husdyrgødning
- Udbringning af husdyrgødning

I de følgende afsnit følger ansøgers oplysninger om anvendelse af BAT, samt Varde Kommunes vurdering af om ansøger lever op til det niveau, som Varde Kommune fastlægger som BAT-standard for projektet.

7.28 BAT - Management

Ansøgers tiltag:

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Gyllen analyseres for indhold af kvælstof og fosfor.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressource forbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejds gange.
- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden.
- På bedriften er der udarbejdet beredskabsplan, således at skade ved uheld kan minimeres.
- Der iværksættes et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand.
- Der er faste procedurer/rutiner i forhold til bortskaffelse af bedriftens spild- og affaldsstoffer, levering af foder, transport m.m.

---

¹ Miljøstyrelsens "BAT-blade oversigt" kan ses på http://www.mst.dk/Landbrug/BAT-blade_oversigt.htm

² Vejledning fra Skov- og Naturstyrelsen kan ses på <http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/DE149C78-68E4-4319-BA62-849C62D14774/32976/Vejledningomtilladelseogmilj%C3%B8godkendelsemvaarhusdyr.pdf>

³ BREF-dokumentet kan ses på <http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/26ACA4B3-026B-4761-95D7-963A23BF54BD/0/Intensivfjerkræogsvineproduktionresume.pdf>

Der stræbes efter at leve op til målene for godt landmandskab. Dette betyder bla:

- At hjælpestoffer som gødning, plantebeskyttelsesmidler, medicin og energi bruges under hensyntagen til miljø og sundhed.
- At brugen af næringsstoffer optimeres på ejendomsniveau under hensyntagen til afgrødernes behov og det økonomiske afkast.
- At tildeling af gødning til markerne sker ud fra planlægning af tildeling af kunst- og husdyrgødning på markniveau udfra afgrødens behov på den enkelte mark. At der laves en årlig opgørelse over, at forbruget af kunst- og husdyrgødning ikke er større end normerne forskriver.
- At der arbejdes på at sikre en høj udnyttelse af næringsstofferne i husdyrproduktionen bla ved at udarbejde gødningsplaner og sikre, at næringsstoffer tilføres, så der sker mindst muligt tab til det omgivende miljø.
- At der er fokus på at nye stalde og produktionssystemer indrettes så lugt og fordampning af ammoniak begrænses udfra de tekniske og økonomiske muligheder og under hensyntagen til dyrenes fysiologiske og adfærdsmæssige behov.

BAT for svin og fjerkræ ifølge BREF-dokumentet er:

- Uddannelse af medarbejdere
- Journal over forbruget af vand, energi, foder, spild samt spredning af gødning på markerne
- Nødfremgangsmåde til at håndtere uheld
- Reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikrer driften og renholdelse af bygninger og udstyr
- Planlægning af logistik såsom levering af materiale og fjernelse af produkter og spild
- Planlægge korrekt gødskning af markerne

I projektet lægges hovedvægten på uddannelse af medarbejderne, der føres journal over forbruget af vand, energi, foder, pesticider og handelsgødning, planlægning, indretning af ejendommen for at minimere unødigt energiforbrug, samt planlægning af korrekt gødskning af markerne.

Varde Kommune vurderer, at ansøgers tiltag på punktet management lever op til det niveau, som Varde Kommune fastsætter som BAT-standard for projektet blandt andet baseret på punkterne i BREF-dokumentet og ansøger lever dermed op til lovgivningens krav om BAT på punktet management.

7.29 BAT – Foder

Ansøgers tiltag:

- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.
- Der er faste aftaler til levering af foder.
- Foderanlæg justeres jævnlige, således at udfodret mængde svarer til dyrgruppen og unødigt foderspild minimeres.
- Grisene fasefodres, dvs. at der fodres med forskellige foderblandinger afhængigt af dyrenes alder/levende vægt, og for avlsdyrenes vedkommende, afhængigt af hvor de befinder sig i reproduktionsfasen. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.
- Råprotein- og fosforindholdet i de anvendte foderblandinger ligger indenfor de normer som er beskrevet i BREF- dokumentets tabel 1 vedr. Vejledende niveauer for råprotein og fosfor i BAT- foder til fjerkræ og svin. (De konkrete normer vil afhænge af

energiindholdet i foderet)

Råprotein:

Der anvendes foder der indeholder:

- 19-21 % total råprotein pr. kg for pattegrise < 10 kg
- 17,5-19,5 % total råprotein pr. kg for smågrise < 25 kg
- 15-17 % total råprotein pr. kg for slagtesvin 25-50 kg
- 13-15 % total råprotein pr. kg for drægtige søer
- 16-17 % total råprotein pr. kg for diegivende søer

Fosfor:

Der anvendes foder, der indeholder:

- 0,75-0,85 % fosfor pr. kg for pattegrise <10kg
- 0,60-0,70 % fosfor pr. kg for smågrise <25 kg
- 0,45-0,55 % fosfor for pr. kg slagtesvin 25-50 kg
- 0,38-0,49 % fosfor pr. kg for slagtesvin 50-110 kg
- 0,43-0,51 % fosfor pr. kg for drægtige søer
- 0,57-0,65 % fosfor pr. kg for diegivende søer

BAT ifølge Skov- og Naturstyrelsens teknologiliste:

- Mere effektiv fodring er et virkemiddel til reduktion af ammoniak

Fravalg af foderteknologi – under hensyn til proportionalitetsprincippet

Benzoesyre

- Omkostningen ved anvendelse af benzoesyre i den pågældende besætning, vurderes ikke at være proportional med miljøeffekten.

I projektet lægges hovedvægten på, at der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent og fasefodres således forbruget af råprotein og fosfor tilpasses dyrenes alder og vægt.

Varde Kommune vurderer, at ansøgers tiltag på punktet foder lever op til det niveau, som Varde Kommune fastsætter som BAT-standard for projektet blandt andet baseret på Miljøstyrelsens "BAT-blade oversigt" og teknologilisten fra Skov- og Naturstyrelsen og ansøger lever dermed op til lovgivningens krav til BAT på punktet foder. Det vurderes, at ansøgers fravalg og begrundelse for disse, herunder de angivne proportionalitetsbetragtninger er acceptable.

7.30 BAT - Staldindretning

Ansøgers tiltag:

- Der etableres gyllekøling i smågrise- og slagtesvinestalden (stald 11 og 12, bilag 1a). Overskudsvarmen kan genanvendes til opvarmning af øvrige stalde. Effekten på gyllekøling er aflæst i BAT-blad "Køling af gyllen i svinestalde" figur 3, side 2 (i BAT-bladet). Der er indsat en driftstid på 5.500 timer om året, således det svarer til den periode, hvor varmen kan udnyttes fra køleanlægget. Effekten er baseret på den afprøvning, der er henvist til i BAT-bladet. Der er valgt en effekt på 10 %, da det er realistisk at dimensionere anlægget ud fra dette.
- Drægtighedsstaldene er indrettet med henholdsvis individuel opstaldning med delvis spaltegulv (stald 4, bilag 1a), samt løsgående med dybstrøelse og spaltegulv i stald 8.
- Staldsystemet ved alle smågrisene er to-klimastald med delvist spaltegulv (BAT- byggeblad 106.03-52).

- Slagtesvinestaldene (stald 9, 10 og 11, bilag 1a) er etableret med delvist spaltegulv, 50-75 % fast gulv (BAT- byggeblad 106.04-52), hvilket reducerer ammoniakfordampningen ift. referencestalden.
- I alle farestaldene er farestierne etableret med delvist spaltegulv (BAT- byggeblad 106.02-51), hvilket reducerer ammoniakfordampningen.

BAT ifølge Miljøstyrelsens nuværende og planlagte "BAT-blade oversigt" er:

- Køling af gylle
- Forsuring af svinegylle
- Luftrensning med syre
- Delvis spaltegulv 25-49 %
- Biologisk luftrensning

Ansøgers begrundelse for fravalg af staldteknologi - Gyllekanal med linespil, forsuring og luftrensning under hensyn til proportionalitetsprincippet.

- Der er ikke etableret kanaler med linespil i smågrise-/slagtesvine-/drægtighedsstalden pga. u hensigtsmæssige arbejdsforhold i forbindelse med reparation og vedligehold af anlægget.
- Der etableres ikke kanaler med linespil, pga træk, fordi skrabe kanaler ikke kan lukkes tæt mellem staldafsnittene.
- Med det aktuelle produktionsanlæg er det ikke muligt, at installere forsuring i alle staldafsnit. Erfaringer med forsuringsanlæg fra andre ejendomme har vist, at der er en risiko for forværring af lugtgener på ejendomme, hvor der sker en opblanding af forsuret gylle med ikke-forsuret gylle. Forsuringsanlægget fravælges som følge af risikoen for øgede lugtgener i forhold til nærliggende naboer/samlet bebyggelse/byzone.
- Der etableres ikke gylleforsuring, idet etableringsomkostningerne i forhold til den samlede produktion på ejendommen vurderes ikke at være proportionale med miljøeffekten.
- Der etableres ikke luftrensning, idet etableringsomkostningerne i forhold til den samlede produktion på ejendommen vurderes ikke at være proportionale med miljøeffekten.

BAT i eksisterende stalde

Eksisterende slagtesvinestalde (stald 4 og 11, bilag 1a) er indrettet som hhv. fuldspaltegulv og drænet gulv + spalter (33/67). De to staldsystemer er ikke BAT. Ligeledes vurderes det, at drægtighedsstalden, som er indrettet som løsgående med dybstrøelse og spaltegulv ikke er BAT.

Der kompenseres for fravalget ved etablering af gyllekøling i smågrise- og slagtesvinestalden (bygning 11 og 12, bilag 1a), med en ammoniakreducerende effekt på 10 %, samt ved etablering af fast overdækning af ny gyllebeholder. Endvidere er de øvrige slagtesvinestalde indrettet med delvis spaltegulve, 50-75 % faste gulve, som reducerer ammoniakfordampningen yderligere end det gulv, der ved slagtesvin anses at være BAT (delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv) jf. MKN afgørelse af 30. september 2009 (MKN-130-00552).

Smågrisestaldene, slagtesvinestaldene (stald 9, 10 og 11, bilag 1a) og farestaldene er udført efter BAT byggeblad. Drægtighedsstalden (stald 4, bilag 1a) er udført med delvis spalter, som er BAT ifølge BREF-dokumentet.

Varde Kommune vurderer, at de eksisterende stalde i tilstrækkelig grad lever op til kommunens niveau for BAT af disse.

BAT-standard på punktet staldindretning

Der er foretaget en beregning på ammoniakemissionen fra det samlede dyrehold, hvor:

- Drægtighedsstalde til søer indsættes som individuel opstaldning med delvis spaltegulv
- Farestalde til søer indsættes som kassestier med delvis spaltegulve
- Smågrisestalde indsættes som to-klimastalde med delvis spaltegulv
- Slagtesvinestalde indsættes som delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv

Således er BAT-standard for dette projekt beregnet til 5.818 kg N pr. år.

Varde Kommune vurderer, at staldene lever op til kommunens niveau for BAT på ejendommen Torrupvej 51B, da der etableres gyllekøling i stald 11 og 12 (slagtesvine- og smågrisestald, samt ny tilbygning med smågrisestald) med ammoniakreducerende effekt på 10 %, samt etablerer fast overdækning på den nye gyllebeholder. Derudover er eksisterende slagtesvine- stalde (stald 9, 10 og 11, bilag 1a) indrettet med delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv, hvilket reducerer ammoniakfordampningen ift. BAT stald for slagtesvin (delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv). Den beregnede ammoniakemission fra det ansøgte projekt er 5.393 kg N/år, hvilket er 425 kg N/år mindre end kommunens BAT-niveau for Torrupvej 51 B.

Ansøger har samtidig redegjort for fravalg af andre teknologier. Varde Kommune vurderer at de valgte staldsystemer til de forskellige dyregrupper, samt etablering af gyllekøling i smågrise- og slagtesvinestalden med genanvendelse af overskudsvarmen til opvarmning af stalde er BAT-standard for projektet og ansøger lever dermed op til lovgivningens krav om BAT på punktet staldindretning. Det vurderes, at ansøgers fravalg og begrundelse for disse, herunder de angivne proportionalitetsbetragtninger er acceptable.

Der stilles vilkår om, at slagtesvinestaldene (stald 9, 10 og 11, bilag 1a) skal være indrettet som delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv, smågrisestaldene skal være indrettet som to-klimastalde med delvis spaltegulv, drægtighedsstalden (stald 4, bilag 1a) skal være indrettet med individuel opstaldning med delvis spaltegulv og farestaldene skal være indrettet som kassestier med delvis spaltegulve. Endvidere stilles der vilkår om, at der skal etableres gyllekøling med en ammoniakreducerende effekt på 10 % i stald 11 og 12, bilag 1a.

7.31 BAT - Forbrug af vand og energi

Ansøgers tiltag:

- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt. Defekte drikkekopper udskiftes.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- I forbindelse med rengøring iblødsættes staldene, for at mindske forbrug af vaskevand.
- Udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild
- Der er drikkekopper eller drikkenipler over krybber i alle staldafsnit. Herved undgås drikkevandsspild.

Belysning:

- Der er kun lys i driftsbygningerne når der arbejdes og dette i øvrigt er nødvendigt af produktionsmæssige årsager.
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller har bevægelsessensor, hvorved unødvendigt energi forbrug undgås.

Varme:

- Der er installeret varmegenvinding i form af gyllekøling. Varmen herfra anvendes til opvarmning af gulvarealer i klimastald
- Der anvendes to- klimastalde, hvorved grisenes egenproduktion af varme anvendes til

at hæve temperaturen under overdækningen. Herved spares energi på opvarmning af det faste gulv.

Ventilation:

- Stald 8, 9 og 10 (bilag 1a), er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette.
- Der er installeret trinløs styring af ventilatorer i staldene (bygning 1, 2, 4, 5, 7 og 11, bilag 1a), hvilket regulerer ventilation i forhold til staldtemperatur (og fugtighed), og giver dermed lavest mulig forbrug af energi.
- Der etableres mekanisk ventilation i de nye staldanlæg, med trinløs styring af ventilatorer.
- Ventilationsanlægget til ses dagligt for driftsforstyrrelser.
- I de mekanisk ventilerede stalde gennemføres hyppige eftersyn, justeringer og rengøring af ventilationssystemet. Hvorved unødigt energiforbrug til ventilation undgås.

Øvrige:

- Elforbruget registreres månedligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.
- Tørfodringsanlægget er udstyret med føler, der sikrer at fodringsanlægget ikke kører i tomdrift, når foderautomaterne er fyldt op.
- Gylletankene er overdækket og der er dermed ikke tilførsel af regnvand til gylletanken. Dette reducerer antallet af transporter, og derved energiforbruget i forbindelse med udkørsel af gyllen.

BAT til svin og fjerkræ ifølge BREF-dokumentet er:

- Reduktion af vandforbruget ved at anvende højtryksrensere til rengøring af staldene
- Registrering af vandforbrug
- Regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget
- Detektion og reparation af lækager
- Naturlig ventilation
- Optimering af ventilationssystemet
- Hyppige eftersyn og rengøring af luftkanaler
- Anvendelse af lav-energibelysning

I projektet lægges hovedvægten på registrering af vand- og elforbruget, eftersyn og kontrol af de forskellige anlæg, regulering af belysning, varmegenvinding fra gyllekøling, trinløs styring af ventilatorene staldene samt hyppig rengøring og eftersyn af ventilationssystemerne.

Varde Kommunen vurderer, at ansøgers tiltag på punktet forbrug af vand og energi lever op til det niveau, som Varde Kommune fastsætter som BAT-standard for projektet blandt andet baseret på punkterne i BREF-dokumentet og ansøger lever dermed op til lovgivningens krav om BAT på punktet forbrug af vand og energi.

7.32 BAT - Opbevaring

Ansøgers tiltag:

Fast møg/dybstrøelse:

- Fast møg køres direkte ud to gange årligt.

Gylle:

- Flydende husdyrgødning opbevares i tætte gylletanke og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.

- Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Tanken tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for tanken.
- Årligt efterses inspektionsbrønd ved gylletank, for om der er vand der lugter eller som ser ud til at være med gyllerester. Ved tegn på utætheder kontaktes leverandøren.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Der er fast overdækning af gylletankene (bygning 15 og 16, bilag 1a). Dette reducerer ammoniakfordampningen.
- Tankene er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tankene hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tankene opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke

BAT til svin og fjerkræ ifølge BREF-dokumentet er:

- Stabil og tæt gyllebeholder, der efterses hvert år
- Omrøring kun lige før tømning
- Fast låg
- Flydelag
- Betonbund med opsamlingsbeholder for fast møg
- Placering af markstak langt fra naboer, vandløb og markdræn
- Mekanisk adskillelse af gyllen
- Anaerob behandling i et biogasanlæg
- Aerob behandling af den flydende del

BAT ifølge Miljøstyrelsens nuværende og planlagte "BAT-blade oversigt" er:

- Forsuring af kvæggylle og svinegylle
- Flydebarrierer
- Overdækning af separationsprodukter
- Overdækning
- Gylleseparation

BAT-standard på punktet opbevaring

Ansøger lever op til punkterne om stabile og tætte gyllebeholdere, der efterses hvert år, omrøring kun forud for udkørsel af gylle og fast overdækning på begge gyllebeholdere, som BREF-dokumentet lister som værende BAT. Ansøger lever ligeledes op til punktet fast overdækning som Miljøstyrelsens "BAT-blade oversigt" lister som værende BAT. Varde Kommune vurderer, at ansøgers tiltag på punktet opbevaring lever op til det niveau, som Varde Kommune fastsætter som BAT-standard for projektet baseret på BREF-dokumentet samt på Miljøstyrelsens "BAT-blade oversigt" og ansøger lever dermed op til lovgivningens krav om BAT på punktet opbevaring.

Der stilles vilkår om, at der skal være etableret fast overdækning af de to gyllebeholdere (bygning 15 og 16, bilag 1a).

7.33 BAT - Udbringning

Ansøgers tiltag:

- Flydende husdyrgødning udbringes ved slangeudlægning eller nedfældning. Som hovedregel nedfældes gylle på sortjord og slangeudlægges i afgrøder. Disse udbringningsmetoder er blandt de bedste mht. at reducerer ammoniak emissionen fra det udbragte husdyrgødning.

- Gyllen udbringes med slæbeslanger og nedharves på ubevoksede arealer indenfor 6 timer.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode og behov, hvilket medfører maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, by-områder osv.
- I forbindelse med udbringning af husdyrgødning er der fokus på at overholde randzoner til grøfter og vandløb, hvorved risikoen for tab af fosfor og nitrat mindskes.
- Efter udbringning af fast møg og dybstrøelse tilstræbes der nedpløjning af udbragt husdyrgødning hurtigst muligt.

BAT til svin og fjerkræ ifølge BREF-dokumentet er:

- Nedfældning og slangeudlægning med hurtig indarbejdelse i jorden
- Ikke at tilføre gødning til marker, der er vandmættede, frosne, snedækkede, stejlt hældende eller støder lige op til vandløb
- Gødning spredes på et tidspunkt tæt på maksimal afgrødevækst.
- Gødning spredes på hverdage
- Gødning spredes under hensyntagen til vindretning i forhold til nabobeboelser

BAT ifølge Miljøstyrelsens nuværende og planlagte "BAT-blade oversigt" er:

- Nedfældning i afgrøder
- Forsuring af svinegylle

I projektet lægges hovedvægten på indarbejdelse af husdyrgødning i jorden og udbringelse af husdyrgødning under hensyntagen til afgrødernes behov, udbringning efter de generelle regler og udbringning med fokus på randzoner til grøfter og vandløb, samt hurtig nedpløjning af fast husdyrgødning.

Varde Kommunen vurderer, at ansøgers tiltag på punktet udbringning lever op til det niveau, som Varde Kommune fastsætter som BAT-standard for projektet blandt andet baseret på BREF-dokumentet samt Miljøstyrelsens "BAT-blade oversigt" og ansøger lever dermed op til lovgivningens krav til BAT på punktet udbringning.

7.34 Samlet BAT-vurdering

Varde Kommune vurderer, at der løbende kan være gode muligheder for at optimere forureningsbegrænsende foranstaltninger så som at minimere forbruget af energi, vand og andre råvarer samt muligheder for at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige, ligesom det vurderes, at der kan være gode muligheder for, at arbejdsgange og processer kan blive mindre belastende for miljøet.

Ansøger lever op til Varde Kommunes fastsatte niveau for BAT-standard for projektet på alle 6 punkter. Varde Kommune vurderer derfor at ansøger lever op til lovgivningens krav om BAT, samt Kommunens BAT-standard for det konkrete projekt på Torrupvej 51B

8 Egenkontrol

Ansøger oplyser, at der føres følgende egenkontrol på bedriften:

Hvert år efterses kabler over jord på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.

Foderproduktion, indkøb af foder og fodertildeling sker på grundlag af foderplanlægning.

Tildeling af kunst- og husdyrgødning til markerne sker på baggrund af mark- og gødningsplaner samt ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Der udarbejdes en årlig opgørelse over, at forbruget af kunst- og husdyrgødning ikke er større end normerne forskriver.

Varde Kommune bemærker hertil, at der i øvrigt skal føres dokumentation for overholdelse af de stillede vilkår. Der er stillet vilkår herfor.

9 Foranstaltninger ved ophør af produktion

I tilfælde af ophør af produktionen vil gyllekanaler, gylletanke, møddingspladser blive tømt og rengjort, således at der ikke er fare for forurening med husdyrgødning.

Varde Kommune vurderer, at tiltagene ved ophør er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare fra bestående stalde, pladser og tanke.

10 Alternative muligheder

Ansøger angiver, at formålet med den ansøgte udvidelse er at have plads til alle smågrise op til 30 kg der produceres på ejendommen, samt udvide antallet af slagtesvin. Ansøger har gennemgået en række mulige alternativer og vurderet det mest hensigtsmæssigt at forlænge en forholdsvis ny smågrisestald med flere stier. I forbindelse med etableringen af den eksisterende smågrisestald (bygning 11, se bilag 1a), blev der investeret i gyllekøling, for at begrænse miljøpåvirkningen. Der vil i denne udvidelse også blive taget hensyn til miljøet ved at etablere gyllekøling i den nye stald, hvorved der opnås en energibesparelse og ammoniakreduktion. Ved at overskudsvarmen fra gyllekølingsanlægget, kan anvendes til opvarmning af staldene. For at bibeholde en rentabel og rationel drift med fokus på dyr og miljø vurderes det at den påtænkte udvidelse er den mest optimale løsning.

Varde Kommune finder, at ansøgers valg af projekt og de angivne tiltag og begrundelsen herfor er tilstrækkeligt begrundet. Kommunen vurderer ikke, at der er alternativer, der vil være væsentligt bedre end det godkendte.

11 Nabohøring

Projektet var sendt til høring hos følgende naboer og parter i sagen i perioden fra den 26. juli til den 6. september 2010:

Naboer:

- Bent Lykke Jensen, Torrupvej 53, 6800 Varde
- Jørgen Christian Jørgensen, Torrupvej 48, 6800 Varde
- Thora Rahbæk, Damsmarkvej 6, 6800 Varde
- Lone og Per Højbak, Torrupvej 43, 6800 Varde
- Lizette Majbritt og Steen Bastrup Termansen, Torrupvej 49, 6800 Varde
- Rikke Theilgaard og Kim Casper Kristoffersen, Torrupvej 51A, 6800 Varde
- Bo og Karin Jørgensen, Torrupvej 62, 6800 Varde

Ejere af forpagtede arealer:

- Ove Andreas Dinnsen, Hjerting Landevej 124, 6800 Varde
- Peter Pallesen, Hjerting Landevej 136, 6800 Varde
- Kirstine Petersen, Jegsmarkvej 26, 6710 Esbjerg V
- Mogens Klejstrup Jensen, Tarp Hovedvej 69, 6715 Esbjerg N
- Lisbeth Valther Pallesen, Torrupvej 30, 6800 Varde
- Bent Lykke Jensen, Torrupvej 53, 6800 Varde
- Henrik Hedegaard Rasmussen, Torrupvej 55, 6800 Varde
- Varde Kommune
- Frederik Horsbøl Jørgensen, Forum Kirkevej 30, 6715 Esbjerg N
- Jørgen Christian Jørgensen, Torrupvej 48, 6800 Varde

Ejer af aftalearealer:

- Jørgen Jørgensen, Jegsmarkvej 15, 6710 Esbjerg V

Andre:

- Esbjerg Kommune, miljo@esbjergkommune.dk

I forbindelse med nabohøringen er der ingen bemærkninger kommet.

12 Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Varde Kommune, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet, naturen og naboerne sammenholdt med den nuværende produktion, hvis de i miljøgodkendelsen opstillede vilkår overholdes.

Varde Kommune vurderer, at der kan meddeles tilladelse til det ansøgte da:

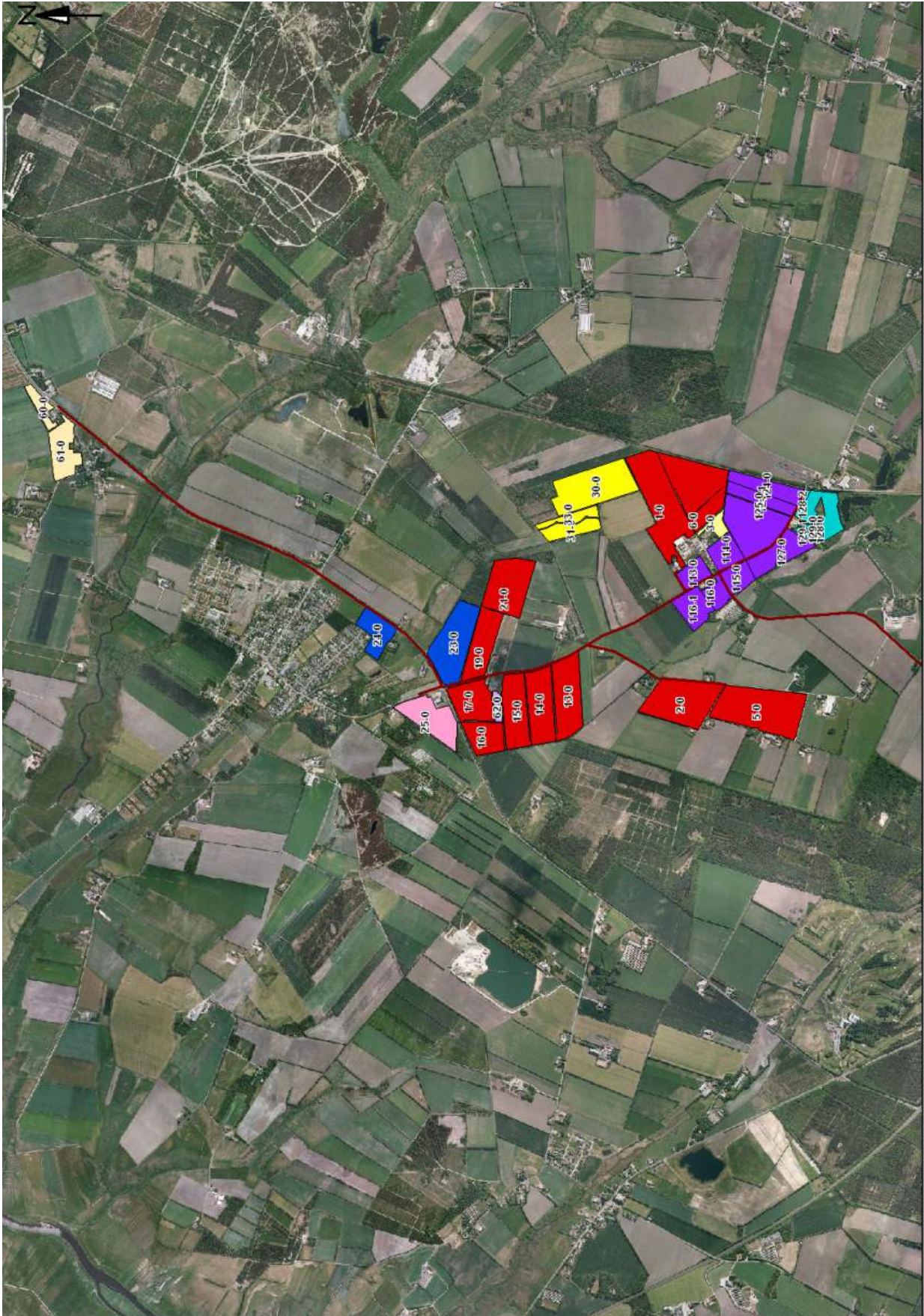
- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til, at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

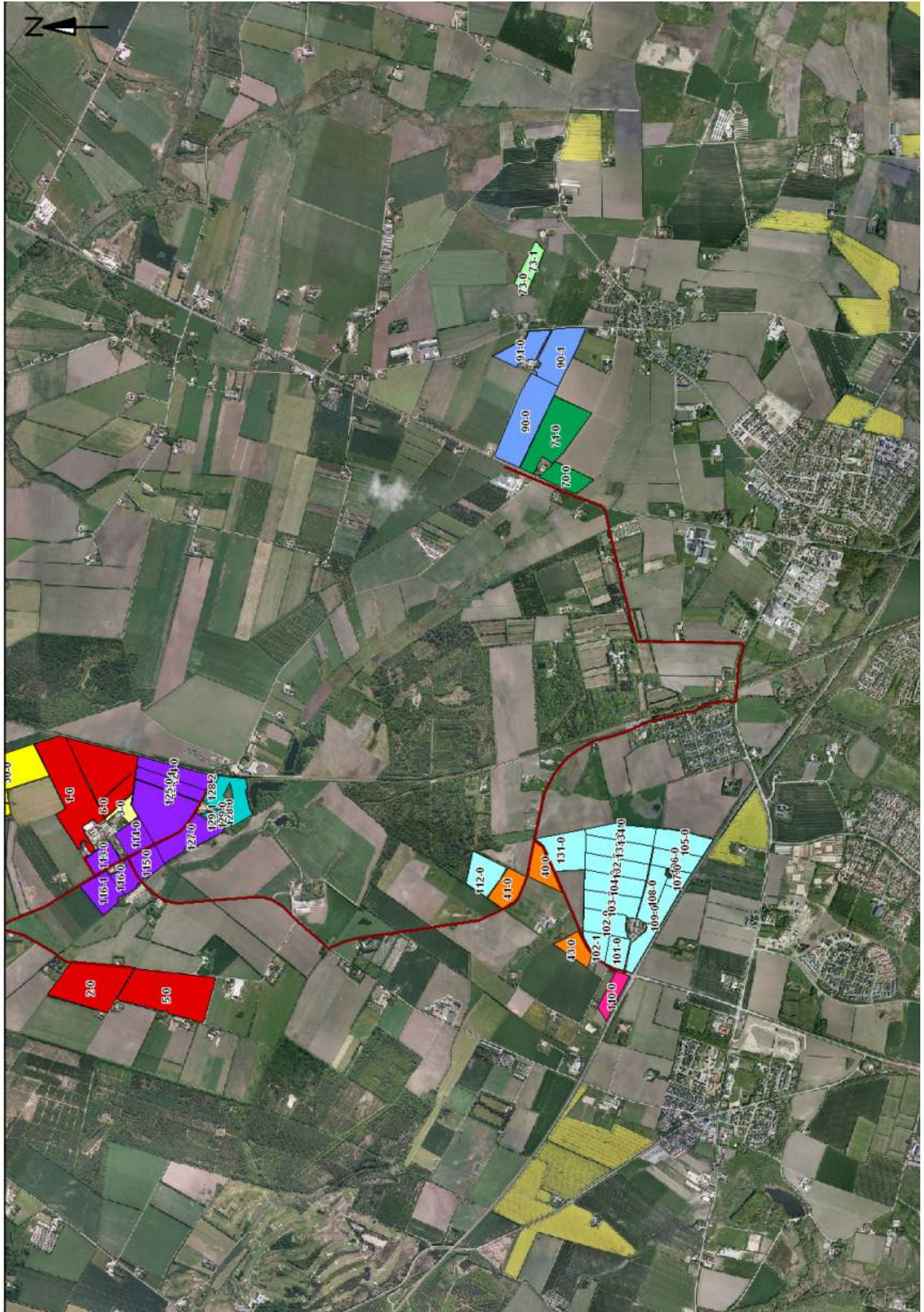

Bilag 2: Oversigt over transportveje

Bilag 3: Arealudtalelse fra Esbjerg Kommune

Esbjerg
Kommune

Natur & Vandmiljø
Teknik & Miljø

Brian Uglebjerg
Tjørupvej 51B
6800 Varde

Torvegade 74, 6700 Esbjerg

Dato	11. Marts 2010
Journal nr.	2010-5435
Sagsbehandler	
Telefon direkte	76165125
E-mail	

Udvidelse af husdyrproduktion på Uglebjergvej 51B, 6800 Varde.

Esbjerg Kommunes bemærkninger til udspretningsareal

Esbjerg Kommune (EK) har den 11.2.2010 modtaget jeres forespørgsel vedr. miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrproduktion på Tjørupvej 51B, 6800 Varde. En del af udspretningsarealet er beliggende i Esbjerg Kommune, jf. kort 1 nedenfor.

Kort 1. Lilla områder er udbringningsarealer i Esbjerg Kommune.

EK ønsker at der stilles følgende vilkår til driften af udspretningsarealerne jf. nedenstående vilkårskatalog:

Vilkårskatalog

Nedfældning af husdyrgødning på mark nr. 43-0.

Telefon 76 16 16 16

Telefax 76 16 09 69

miljo@esbjergkommune.dk

www.esbjergkommune.dk

Arealerne ligger I nitratklasse

Som det fremgår af nedenstående kort ligger flere af arealerne i nitratklasse III og et areale delvist i nitratklasse II og III. Der skal derfor ske en skærpelse af det generelle beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand. Ifølge ansøgningskemaet fra www.husdyrgoedkendelse.dk overholdes det skærpede beskyttelsesniveau ved brug af ekstra efterafgrøder på 9,90 %. EK vurderer at beskyttelsesniveauet er overholdt jf. de i ansøgningskemaet anførte virkemidler.

Udbringingsarealernes placering i forhold til nitratklasse. Mørkeblå er nitratklasse III og lys blå er nitratklasse II.

Nærvæd mark nr. 43-0 er der beliggende sø nr. 200089564. Fra udbringingsarealet til søen er der 10 m og det vurderes derfor at søen ikke vil forurenes væsentligt.

Det bemærkes at EK kun har taget stilling til forhold vedrørende overfladeafstrømning af nitrat til nærliggende søer og vandløb. Der er ikke taget stilling til afstrømning til slutrecipienten, som i EK er Vadehavet.

Arealerne er beliggende indenfor opland til Natura 2000 vandområde, der er overbelastet med fosfor

Alle arealerne er beliggende i opland til et, med fosfor overbelastet, Natura 2000 vandområde. Jordbundstyperne for arealerne er Grov lerblandet sand (JB3-JB4). Arealerne er ikke lavbundsarealer.

Brune arealer er jordbundstype grov lerblandet sand (JB3-JB4) og lille områder er lavbundsarealer. Grønne områder er skov.

Esbjerg Kommune vurderer at det ansøgte overholder beskyttelsesniveauerne mht. fosfor.

Arealerne er ikke beliggende indenfor nitratfølsomt indvindingsområde

Ingen af arealerne ligger i nitratfølsomt indvindingsområde, jf. nedenstående kort.

Nitratfølsomt indvindingsområde i forbindelse med udbøringsarealerne.

Arealer omfatter af § 3 registrering.

Ingen af arealerne omfattet af § 3 registrering.

Et af arealerne grænser op til områder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

Mark nr. 43-0 grænser op til § 3 områder. Se nedenstående kort for placering. EK har derfor foretaget en vurdering af konsekvenserne heraf.

Mark 43-0 grænser op til § 3 natur. Grøn skraveret er eng, rød skraveret er mose og orange skraveret er overdrift.

Esbjerg Kommune har foretaget en vurdering af arealerne og konkludere at arealerne ikke kan anvendes som ansøgt. For naturvurderingen henvises der til bilag.

Mark nr. 40-0, 41-0, 70-0, 71-0, 90-0, 90-1 og 91-0 kan anvendes som ansøgt. På mark nr. 43-0 sættes der vilkår om nedfældning af husdyrgødning.

Arealerne er ikke beliggende i, eller grænser op til, Natura 2000 område

Arealerne er ikke beliggende indenfor bufferzone I/II

Udbringning af husdyrgødning på arealerne vil ikke påvirke bilag IV arter

Esbjerg Kommune har foretaget en vurdering af hvorvidt udbringningen af husdyrgødning jf. det ansøgt kan påvirke bilag IV arter negativt. Esbjerg Kommune konkluderer at udbringning ikke er til fare for arter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

EK vurderer at der ikke vil sker væsentlig påvirkning af raste- og yngelsteder for bilag IV arter ved den ansøgte drift. Der henvises til naturvurdering for nærmere detaljer. Naturvurderingen er vedlagt som bilag.

Transport sker ikke gennem følsomme områder

Ansøger angiver i det ansøgte ikke hvordan og af hvilke veje udbringningen af husdyrgødning på arealerne i EK skal foregår. Det vurderes dog på baggrund af arealernes og ejendommens anlægs placering, at der ikke vil ske transport igennem følsomme områder.

EK gør endvidere opmærksom på, at transport af husdyrgødning til arealerne ikke med ske med traktor, da afstanden overstiger 10 km (jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen). Der skal ikke stilles vilkår her om.

Arealerne er beliggende udenfor fredede områder

Har du spørgsmål til brevet eller har du brug for flere oplysninger, er du velkommen til at kontakte mig.

Vedlagt: Bilag 1 - Anmeldepligtige aktiviteter jf. naturbeskyttelses lovens § 19b. Bilag 2 - Naturvurdering fra ~~EKS~~ naturgruppe.

Med venlig hilsen

Winnie Schaar Knudsen
Miljøplanlægger

Bilag 2

Naturvurdering for areal til Torrupvej 51B

Kommentarer til udbringningsarealer omhandler markerne 40-0, 41-0, 43-0, 70-0, 71-0, 90-0, 90-1 og 91-0.

Der er i den konkrete sag, langt (> 2,5 km) til særlige naturområder (§ 7 og habitatområder). Det vurderes derfor, at der kan ses bort fra disse.

I forbindelse med mark 43-0 findes der flere naturlokaliteter. Herunder to klynger af vandhuller og en mose (id nr. 200088767), en eng (id nr. 200087824) og et overdrev (id nr. 200089290). Særligt engen og overdrevet huser flere sjældne arter.

På overdrevet, som er tidligere mergelgrav/lørglav, ses (jf. naturkvalitetsregistreringen) arter som vår fladbælg og muligvis skov-gøgelilje. Begge sjældne arter, vår fladbælg er bl.a. meget sjælden i Vestjylland og skov-gøgelilje er en orkide af gøgeurt-familien. Overdrevet er A mål- og værdisat og moderat kvælstoffølsomt.

Det vurderes at overdrevet ikke umiddelbart modtager overfladeafstrømning af næringsstoffer. Der må dog formodes at ske nogen påvirkning gennem ammoniakdeposition fra omkringliggende udspretningsarealerne. På den baggrund vurderes det at der skal ske nedfældning af gylle på sort jord og græs på mark 43-0 for at begrænse den atmosfæriske påvirkning. Der stilles vilkår herom.

Engen er A mål og værdisat og uoplyst mht. kvælstoffølsomhed. På lokaliteten er der registreret skov-gøgelilje. Det vurderes på baggrund af tilstedeværelsen af orkide på lokaliteten, og arealets tidligere anvendelse (råstofudvinding, mergelgravning), at lokaliteten er forholdsvis kvælstoffølsomt.

Engen modtager formentlig kun i mindre grad næringsstoffer ved overfladeafstrømning, da mark 43-0 er forholdsvis flad og uden nævneværdig hældning. Det vurderes dog, at ammoniakdeposition fra markdrift kan være problematisk, hvorfor der stilles vilkår om nedfældning af gylle på sort jord og græs.

Mose lokaliteten, midt mellem engen og overdrevet, er A mål- og værdisat og angivet som ikke kvælstoffølsomt.

Der er på lokaliteten registreret skov-gøgelilje og ægbladet fliglæbe, som begge er orkideer af gøgeurtfamilien. Det vurderes, at arealet grundet terrænforholdene på markarealet (se ovenfor), ikke modtager nævneværdige mængder næringsstoffer fra udspretningsarealerne. Det vurderes, at ammoniakdeposition fra udbringningsarealet kan være problematisk, hvorfor der stilles vilkår om nedfældning af gylle på sort jord og græs.

Der findes i området flere mindre søer. For alle gælder at de ikke er mål- eller værdisatte og uoplyst mht. kvælstoffølsomhed.

Langt de fleste af søerne ligger inde i engen/mosen/overdrevet og er dermed godt beskyttet mod afstrømning af næringsstoffer. En enkelt af

Bilag

Esbjerg
Kommune

Natur & Værdmiljø
Teknik & Miljø

søerne ligger dog umiddelbart op til mark 43-0. Den vurderes dog grundet afstand (>9 m) og manglende hældning på udspretningsarealet, at være godt beskyttet mod overfaldeafløb. Det vurderes at almindelig markdrift, ikke vil medføre væsentlig påvirkning af lokaliteten.

Det vurderes at de resterende udbringningsarealer (40-0, 41-0, 70-0, 71-0, 90-0, 90-1 og 91-0), ligger så langt fra naturområder, at der ikke kan forventes væsentlig påvirkning ved almindelig markdrift. Der stilles der for ikke vilkår til driften af disse arealer.

Bilag 4. Afgørelse fra natur- og miljøklagenævnet den 28-9-12

NATUR- OG
MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

28. september 2012 · J.nr.: NMK-132-00355 (tidl. MKN-130-01087) · Ref.: bemad/sohoe/xpsal

AFGØRELSE

i sag om godkendelse til udvidelse af en svineproduktion på en ejendom i Varde Kommune.

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter husdyrbruglovens § 12¹.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Varde Kommunes afgørelse af 13. september 2010 om udvidelse af svineproduktionen på Torrupvej 51B, 6800 Varde, med følgende ændringer:

I afsnit 4.5, Ammoniakreducerende tiltag ændres vilkår h og i til følgende:

h. For at opnå en reduktion i ammoniakemissionen på 20 % i stald 11 skal der i gennemsnit over året køres med 10 W/m² gyllekanal ($P_{\text{køleeffekt}}$). Varmepumpen skal derfor kunne levere en samlet køleeffekt på mindst $22 * 1.200 \text{ m}^2 \text{ gyllekanal} * 8.760/6.000 = 38,5 \text{ kW}$.

i. Det etablerede gyllekølingsanlæg i gyllekanalerne i stald 11 skal være i drift i minimum 6.000 timer om året. Etableres en pumpe med større køleeffekt ($P_{\text{køleeffekt}}$) kan driftstiden reduceres tilsvarende jf. formel: $38,5 \text{ kW} * 6.000 \text{ timer} / P_{\text{køleeffekt}} = \text{reduceret driftstid}$.

I afsnit 4.16, Udbringningsarealer tilføjes vilkår j:

"Der skal på egne og forpagtede arealer hvert år etableres 23,9 % efterafgrøder udover de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som er gældende for de lovpligtige efterafgrøder."

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter nævnets afgørelse, jf. husdyrbruglovens § 33, stk. 1.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

---

² Lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Varde Kommune har den 13. september 2010 meddelt godkendelse til en udvidelse af svineproduktionen på Torrupvej 51B, 6800 Varde efter husdyrbruglovens § 12.

Afgørelsen er påklaget af Det Økologiske Råd til Miljøklagenævnet. Sagen er pr. 1. januar 2011 overført til Natur- og Miljøklagenævnet³.

Det anføres i klagen, at Varde Kommunes godkendelse ikke lever op til BAT-kravet, herunder at de vejledende emissionsgrænseværdier ikke er opfyldt.

Sagens oplysninger

Der er den 26. maj 2009 søgt om miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget fra 300 årssøer, 8.100 smågrise (7,2-30 kg), 8.100 slagtesvin (30-102 kg), svarende til i alt 315,18 dyreenheder (DE), til 350 årssøer, 10.700 smågrise (7,2-30 kg), 9.123 slagtesvin (30-102 kg) og 170 slagtesvin (80-102 kg), svarende til i alt 369,09 DE.

Bedriften råder over i alt 211,02 ha ejede og forpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning fra ejendommen. Hertil kommer 62,37 ha aftalearealer, der alle ligger i Esbjerg Kommune. Esbjerg Kommune har overfor Varde Kommune oplyst, at der er meddelt godkendelse efter husdyrbruglovens § 16 til aftalearealerne.

BAT

Det eksisterende anlæg består af to slagtesvinestalde indrettet med henholdsvis fuldspaltegulve og drænet gulv og spalter (33/67). Øvrige slagtesvinestalde er indrettet med delvise spaltegulve, 50-75 % faste gulve. Smågrisestaldene er alle indrettet som to-klima stalde med delvist spaltegulv. Drægtighedsstaldene er indrettet med henholdsvis delvist spalter og dybstrøelse med spaltegulv. Farestaldene er alle indrettet med delvist spaltegulv.

Der søges om at opføre en tilbygning til den eksisterende smågrise- og slagtesvinestald. Tilbygningen vil blive på 400 m² og skal anvendes til smågrise. Tilbygningen indrettes med delvist fast gulv. I forbindelse med udvidelsen etableres gyllekøling i den eksisterende del af denne staldbygning, samt i tilbygningen med en ammoniakreduktion på 10 %.

Der er tillige søgt om at etablere en overdækket beholder til flydende husdyrgødning på 4.000 m³ øst for en eksisterende beholder.

Af godkendelsen fremgår bl.a. følgende om BAT:

"Ansøgers tiltag:

- Der etableres gyllekøling smågrise- og slagtesvinestalden (stald 11 og 12, bilag 1a⁴). Overskudsvarmen kan genanvendes til opvarmning af øvrige stalde. Effekten på gyllekøling er aflæst i BAT-blad "Køling af gyllen i svinestalde" figur 3, side 2 (i BAT-bladet). Der er indsat en driftstid på 5.500 timer om året, således det svarer til den periode, hvor varmen kan udnyttes fra køleanlæg-

³ Jf. lov nr. 484 af 11. maj 2010 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love samt lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet som ændret ved lov nr. 1608 af 22. december 2010

⁴ Bilag 1a er ikke vedlagt nævnets afgørelse

get. Effekten er baseret på den afprøvning, der er henvist til i BAT-bladet. Der er valgt en effekt på 10 %, da det er realistisk at dimensionere anlægget ud fra dette.

- Drægtighedsstaldene er indrettet med henholdsvis individuel opstaldning med delvis spaltegulv (stald 4, bilag 1a), samt løsgående med dybstrøelse og spaltegulv i stald 8.
- Staldsystemet ved alle smågrisene er to-klimastald med delvist spaltegulv (BAT- byggeblad 106.03-52).
- Slagtesvinestaldene (stald 9, 10 og 11, bilag 1a) er etableret med delvist spaltegulv, 50-75 % fast gulv (BAT- byggeblad 106.04-52), hvilket reducerer ammoniakfordampningen ift. referencestalden.
- I alle farestaldene er farestierne etableret med delvist spaltegulv (BAT- byggeblad 106.02-51), hvilket reducerer ammoniakfordampningen.

[...]

BAT i eksisterende stalde

Eksisterende slagtesvinestalde (stald 4 og 11, bilag 1a) er indrettet som hhv. fuldspaltegulv og drænet gulv + spalter (33/67). De to staldsystemer er ikke BAT. Ligeledes vurderes det, at drægtighedsstalden, som er indrettet som løsgående med dybstrøelse og spaltegulv ikke er BAT.

Der kompenseres for fravalget ved etablering af gyllekøling i smågrise- og slagtesvinestalden (bygning 11 og 12, bilag 1a), med en ammoniakreducerende effekt på 10 %, samt ved etablering af fast overdækning af ny gyllebeholder. Endvidere er de øvrige slagtesvinestalde indrettet med delvis spaltegulve, 50-75 % faste gulve, som reducerer ammoniakfordampningen yderligere end det gulv, der ved slagtesvin anses at være BAT (delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv) jf. MKN afgørelse af 30. september 2009 (MKN-130-00552). Smågrisestaldene, slagtesvinestaldene (stald 9, 10 og 11, bilag 1a) og farestaldene er udført efter BAT byggeblad. Drægtighedsstalden (stald 4, bilag 1a) er udført med delvis spalter, som er BAT ifølge BREF-dokumentet.

Varde Kommune vurderer, at de eksisterende stalde i tilstrækkelig grad lever op til kommunens niveau for BAT af disse.

BAT-standard på punktet staldindretning

Der er foretaget en beregning på ammoniakemissionen fra det samlede dyrehold, hvor:

- Drægtighedsstalder til søer indsættes som individuel opstaldning med delvis spaltegulv
- Farestalde til søer indsættes som kassestier med delvis spaltegulve
- Smågrisestalde indsættes som to-klimastalde med delvis spaltegulv
- Slagtesvinestalde indsættes som delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv

Således er BAT-standard for dette projekt beregnet til 5.818 kg N pr. år.

Varde Kommune vurderer, at staldene lever op til kommunens niveau for BAT på ejendommen [husdyrbrug], da der etableres gyllekøling i stald 11 og 12 (slagtesvine- og smågrisestald, samt ny tilbygning med smågrisestald) med ammoniakreducerende effekt på 10 %, samt etablerer fast overdækning på den nye gyllebeholder. Derudover er eksisterende slagtesvinestalde (stald 9, 10 og 11, bilag 1a) indrettet med delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv, hvilket reducerer ammoniakfordampningen ift. BAT stald for slagtesvin (delvis

spaltegulv, 25-49 % fast gulv). Den beregnede ammoniakemission fra det ansøgte projekt er 5.393 kg N/år, hvilket er 425 kg N/år mindre end kommunens BAT-niveau for [husdyrbruget].

Ansøger har samtidig redegjort for fravalg af andre teknologier. Varde Kommune vurderer at de valgte staldsystemer til de forskellige dyregrupper, samt etablering af gyllekøling i smågrise- og slagtesvinestalden med genanvendelse af overskudsvarmen til opvarmning af stalde er BAT-standard for projektet og ansøger lever dermed op til lovgivningens krav om BAT på punktet staldindretning. Det vurderes, at ansøgers fravalg og begrundelse for disse, herunder de angivne proportionalitetsbetragtninger er acceptable.

Der stilles vilkår om, at slagtesvinestaldene (stald 9, 10 og 11, bilag 1a) skal være indrettet som delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv, smågrisestaldene skal være indrettet som to-klimastalde med delvis spaltegulv, drægtighedsstalden (stald 4, bilag 1a) skal være indrettet med individuel opstaldning med delvis spaltegulv og farestaldene skal være indrettet som kassestier med delvis spaltegulve. Endvidere stilles der vilkår om, at der skal etableres gyllekøling med en ammoniakreducerende effekt på 10 % i stald 11 og 12, bilag 1a."

Varde Kommune har fastsat følgende vilkår om BAT og staldanlæg:

" a. Gyllebeholdere på 3.000 m³ og 4.000 m³ skal være med overdækkede med fast overdækning eller telt-dug. Bygningerne 15 og 16 på bilag 1a.

b. Al dybstrøelse skal udsprede på marken direkte fra stalden.

c. Farestaldene (stald 1, 2, 3 og 7, bilag 1a) skal være indrettet som kassestier, delvis spaltegulv efter BAT-byggeblad 106.02-51.

d. Drægtighedsstalden (stald 4, bilag 1a) skal være indrettet som individuel opstaldning, delvis spaltegulv.

e. Eksisterende slagtesvinestalde (stald 9 og 10, bilag 1a) skal være indrettet som delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv efter BAT- byggeblad 106.04-52.

f. Den nye tilbygning (stald 12, bilag 1a) skal etableres som toklimastald med delvis spaltegulv efter BAT-byggeblad 106.03-52 og med gyllekøling uden linespil i 100 m² gyllekanal efter reviderede udgave af BAT-byggeblad 106.04-51.

g. Staldanlæggets gyllekanaler i slagtesvine- og smågrisestalden (stald 11, se bilag 1a) skal forsynes med gyllekølingsanlæg uden linespil i 350 m² gyllekanal efter reviderede udgave af BAT-byggeblad 106.04-51.

h. For at opnå en reduktion i ammoniakemissionen på 10 % i staldene 11 og 12 skal der i gennemsnit over året køres med 10 W/m² gyllekanal ($P_{\text{køleeffekt}}$). Varmepumpen skal derfor kunne levere en samlet køleeffekt på mindst $10 * 450 \text{ m}^2 \text{ gyllekanal} * 8.760/5.500 = 7 \text{ kW}$.

i. Det etablerede gyllekølingsanlæg i gyllekanalerne i stald 11 og 12 skal være i drift i minimum 5.500 timer. Etableres en pumpe med større køleeffekt ($P_{\text{køleeffekt}}$) kan driftstiden reduceres tilsvarende jf. formel: $7 \text{ kW} * 5.500 \text{ timer} / P_{\text{køleeffekt}} = \text{reduceret driftstid}$.

j. Der skal være tæller til registrering af timeforbrug og forbrug af kw på varmpumpen til dokumentation for driftstiden.

k. Den månedlige driftstid og kw forbrug skal indføres i driftsjournalen.

l. Køleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper køleanlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk efter driftsstop.

m. Enhver type driftsstop noteres i driftsjournalen sammen med årsagen hertil.

n. Anlægget skal vedligeholdes ved at følge fabrikantens vejledning herom. Det skal indføres i driftsjournalen, hvornår der er foretaget vedligehold at gyllekølingsanlægget og hvad der evt. er foretaget for at rette fejl og mangler."

Udvaskning af kvælstof til Natura 2000-vandområder

Det fremgår af godkendelsen, at udbringningsarealerne i det ansøgte projekt afvander til det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 89, Vadehavet, der således modtager udvaskede næringsstoffer fra arealerne. Afvandingen sker via deloplandet Grådyb, som udgør en del af hovedvandopland Vadehavet. Det fremgår af Miljøministeriets vandplan for det pågældende hovedvandopland, at miljømålslovens miljømål "god tilstand" – bl.a. på grund af udvaskningen af kvælstof fra landbrug i oplandet – ikke er opfyldt i området.

Af miljøgodkendelsen fremgår bl.a. følgende om udvaskning af kvælstof fra udbringningsarealerne:

"Den samlede udvaskning af kvælstof fra den udbragte husdyrgødning, beregnet via Farm-N, vil falde fra 87,8 kg N/år i nudrift til 82,4 kg N/år efter udvidelsen, jf. de indsendte oplysninger. Det svarer til, at udvaskningen af kvælstof falder fra 18.528 kg til 17.388 kg, hvilket er en reduktion på 1.140 kg N.

[...]

30,45 ha af udbringningsarealerne er klassificeret som nitratklasse 2 og 180,57 ha er klassificeret som nitratklasse 3, fordi de ligger i opland til meget sårbart Natura-2000 område. Ved beliggenhed i nitratklasser reduceres de generelle harmoniregler. Reduktionsprocenten er beregnet til 52,16 % dvs. at de generelle harmoniregler for bedriften reduceres med 47,84 %. Det betyder, at der uden virkemidler maksimalt må tilføres husdyrgødning svarende til 0,73 DE/ha. Beregninger i Farm-N i ansøgningsystemet viser at det svarer til en maksimal udvaskning på 83 kg N/ha/år. Ansøger ønsker at udbringe husdyrgødning svarende til 1,4 DE/ha. For at kunne dette, uden at overskride den maksimale udvaskning, ønsker ansøger at benytte sig af virkemidlet med at etablere flere efterafgrøder. Ved at etablere 8,10 %-point efterafgrøder udover det lovpligtige krav, viser udregninger i Farm-N, at udvaskningen ved udbringning af 1,4 DE/ha bliver på 82,4 kg N/ha/år, hvilket er under den beregnede maksimale tilladte udvaskning. Husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau er derfor opfyldt.

Ifølge beregninger i Farm-N bliver den gennemsnitlige udvaskning af kvælstof fra ejede og forpagtede arealer reduceret fra 87,8 kg N/ha/år i nudriften til 82,4 kg N/ha/år i ansøgt drift.

En del af det udvaskede kvælstof vil blive omsat på vejen mod vandområdet. Størrelsen af omsætningen afhænger af jordens reduktionspotentiale. Reduktionspotentialet, som ligger bag nitratklassen, er et udtryk for, hvor stor en del af kvælstoffet der bliver tilbageholdt i oplandet og derved ikke kommer ud i de danske far-

vande. Udbringningsarealerne ligger dels i et område hvor reduktionspotentialet er mellem 0-50 % og for markerne 60-0, 61-0, 91-0, 90-1 og dele af markerne 90-0 og 71-0 dels i et område, hvor det er mellem 51-75 % ifølge kort fra Danmarks Miljøundersøgelser. Den totale udvaskning af kvælstof fra ejendommens ejede og forpagtede udbringningsarealer bliver således mellem 8.155 kg og 16.278 kg (worst case).

I henhold til Miljøcenter Ribe er den samlede årlige kvælstoftilførsel til Vadehavet fra kilder i det tidligere Ribe Amt og fra landområder i det tidligere Vejle og Sønderjyllands amter på 9.100 tons kvælstof. Tallene er et gennemsnit over udvaskningen fra år 2001 til og med år 2005. Udvidelsen af bedriften medfører ingen stigning i kvælstoftilførslen til Vadehavet og den samlede tilførsel af kvælstof fra bedriften til Vadehavet udgør mellem 0,9 og 1,8 promille. På den baggrund forventes næringsstofudvaskning fra udbringningsarealerne ikke at resulterer i målbare ændringer af næringsstofkoncentrationen i Vadehavet.

Den danske del af oplandet til Vadehavet er ca. 5.187 km², svarende til 518.700 ha. Ansøgers udspretningsareal udgør således kun ca. 0,407 promille af oplandet. Husdyrbestanden og dyretrykket i oplandet til Vadehavet forventes på grund af reglerne om at der skal anvendes et givet udbringningsareal til en given husdyrproduktion ikke at stige væsentlig.

Flere og flere landbrug der ligger i oplandet til Vadehavet får udarbejdet en miljøgodkendelse. En del af disse besætninger har udspretningsarealer beliggende i nitratklasse 1, 2 og 3, som medfører at der skal ske en reduktion i dyretrykket i forhold til de generelle krav. Hvis dyretrykket ikke skal reduceres skal der i stedet laves projektilpasninger, så udvaskningen svarer til den reducerede dyretryk. Det medfører at udvaskningen til Vadehavet/Ringkøbing Fjord reduceres.

[...]

Varde Kommune vurderer at udvidelsen af husdyrholdet ikke vil påvirke de internationale naturbeskyttelsesområder væsentlig da:

- Kvælstofudledningen til Vadehavet i henhold til vand- og naturplanerne for Vadehavet vil falde frem til 2015.
- Kvælstofudledningen siden 1980 er reduceret i henhold til vand- og naturplanerne for Vadehavet.
- Da bedriftens samlede påvirkning af Vadehavet kun er på mellem 0,9 og 1,8 promille.
- Da en stor del af oplandet til Vadehavet er klassificeret som nitratklasse 1-3.
- Dyreenhedsdiftinationen af kvæg er ændret.
- Da den samlede husdyrbestand og det samlede dyretryk i oplandet til Vadehavet ikke forventes at stige væsentlig.
- Ejendommens arealer alle ligger i nitratklasse 2 og 3 og da der anvendes supplerende efterafgrøder med et fald i udvaskning i forhold til nudrift til følge."

Nye oplysninger under nævnsbehandlingen

Natur- og Miljøklagenævnet har under sagens behandling anmodet Varde Kommune om yderligere oplysninger i form af kommunens afgørelse af 30. april 2007 om tillæg til miljøgodkendelsen af husdyrbruget af 18. oktober 2005. Tillægget er meddelt efter husdyrbruglovens § 12, mens miljøgodkendelsen er meddelt med hjemmel i den dagældende miljøbeskyttelseslovs § 33.⁵

---

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 753 af 25. august 2001 om miljøbeskyttelse

Kommunen meddeler i tillægget godkendelse til en ændring af den tidligere godkendte etablering af en stald fra 400 m² til 1441,8 m². Ændringen medfører, at der bliver 1.254 stipladser til slagtesvin og 800 smågrise i den nye stald. Stalden etableres med delvis spaltegulv med 1/3 spalter. I forbindelse med ændringen bliver etablering af to andre stalde ikke aktuel, da produktionen af søer bliver fordelt i de eksisterende stalde. Miljøgodkendelsens produktionstilladelse på 349 DE fordelt på 300 søer, 8100 smågrise samt 8100 slagtesvin forbliver uændret.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 12 og forudsætter en godkendelse af det samlede husdyrbrug inkl. bedriftens arealer, jf. lovens § 12, stk. 2, og § 103, stk. 2.

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af bl.a. en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Kommunen skal endvidere efter husdyrbruglovens § 23, nr. 1, varetage hensynet til anvendelse af BAT ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 11 eller § 12.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

Tillæg til tidligere miljøgodkendelse meddelt efter husdyrbruglovens § 12

Det følger af husdyrbruglovens § 26 stk. 2, at kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om etablering, udvidelse eller ændring skal foretage en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden den 1. januar 2007 på husdyrbruget, inklusive bedriftens arealer, dog højst over en 8-årig periode. Om lovens § 26, stk. 2, fremgår følgende af forarbejderne:

"Ud fra konsekvenserne af den enkelte udvidelse, hvor det præcist er angivet, hvor stor en merbelastning der må foreligge, skal det vurderes om merbelastningen vil kunne give en væsentlig påvirkning af miljøet. Husdyrbrug kan dog i løbet af en årrække foretage flere udvidelser med få års mellemrum, hvor de enkelte udvidelser isoleret set ikke giver en væsentlig påvirkning af miljøet, men hvor merbelastningen af udvidelserne samlet set vil kunne give en væsentlig påvirkning af miljøet.

For at imødegå dette problem foreslås det, at alle etableringer, udvidelser og ændringer, som gennemføres eller som der er ansøgt om, skal miljøvurderes samlet. Miljøvurderingen af flere udvidelser gennemført med få års mellemrum vil derfor skulle vurderes som en samlet udvidelse. Udvidelser, som gennemføres i perioden 2007-2009/2010, skal derfor også medregnes i de miljøvurderinger, der skal foretages efter vand- og naturplanerne ifølge miljømålsloven, som foreligger efter 2010. Der fastsættes dog en grænse på 8 år for, hvor lang en tidshorizont etableringer, udvidelser og ændringer skal miljøvurderes samlet for så vidt angår merbelastningen. Det vil i praksis betyde, at fra den 1. januar 2015 vil det ikke længere være alle etableringer, udvidelser og ændringer siden 1. januar 2007, der skal miljøvurderes samlet for så vidt angår merbelastningen, men etableringer, udvidelser og ændringer de seneste 8 år inklusiv det ansøgte.

Andre konkrete oplysninger, der gør det nødvendigt at ændre vilkårene i tilladelsen eller godkendelsen, skal ligeledes indgå."

Det følger af husdyrbruglovens § 26, stk. 2, at der skal foretages en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden den 1. januar 2007 på husdyrbruget, dog højst

over en 8-årig periode. Denne samlede vurdering skal klarlægge, om udvidelsen/ændringen sammen med selve etableringen af husdyrbruget og eventuelle andre udvidelser/ændringer inden for de seneste 8 år samlet set kan medføre en væsentlig påvirkning af miljøet, jf. herved også husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 2. Det er således ikke tilstrækkelig, blot at vurdere, om udvidelsen eller ændringen isoleret set vil påvirke miljøet væsentligt.

Med en samlet vurdering af husdyrbruget menes primært en vurdering af, om det samlede husdyrbrug overholder beskyttelsesniveauerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, jf. § 9, stk. 3, jf. stk. 2, samt husdyrbrugets påvirkning af Natura 2000-områder.

Natur- og Miljøklagenævnet finder i den forbindelse, at Varde Kommune burde have foretaget beregninger, der inddrager den aktuelle udvidelses merbelastning set i forhold til den oprindelige miljøgodkendelse, med henblik på at vurdere, om udvidelsen medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Natur- og Miljøklagenævnet har i det konkrete tilfælde foretaget en vurdering af, hvorvidt udvidelsen sammenholdt med den godkendte ændring i 2007 vil medføre en væsentlig virkning på miljøet, og har fundet, at dette ikke er tilfældet. Nævnet har herved lagt vægt på, at dyreholdets størrelse er uændret, og at kommunen med ændringen meddeler godkendelse til ændring af en ansøgt stald, der endnu ikke er opført, mens to andre stalde ikke ønskes opført.

Kravet om anvendelse af BAT

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i det såkaldte IPPC-direktiv⁶. I direktivets artikel 2, nr. 12, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som:

"det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må anskues i forhold til virksomhedens størrelse og i forhold til, om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT skal gennemføres i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt for den pågældende branche eller industrigren, jf. direktivets artikel 2, nr. 12.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af teknologi og produktionsmetoder, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i form af en redegørelse bl.a. med dokumentation for, i hvilket omfang husdyrbruget anvender BAT til reduktion af ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg og udvaskningen af nitrat, samt oplysninger om hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes, jf. pkt. G, nr. 28.

Det følger af nævnets praksis, at kommunen i sager om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal anvende Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier

---

⁶ Direktiv 2008/1/EF af 15. januar 2008 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (kodificeret udgave).

opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)⁷ ved vurderingen af, om det ansøgte lever op til kravet om anvendelse af BAT. Vejledningen anviser en metode til fastsættelse af en ammoniakemissionsgrænseværdi for husdyrbrugets samlede anlæg.

Ved en samlet ny godkendelse, jf. husdyrbruglovens § 103, stk. 2, gælder kravet om anvendelse af BAT for både nye og eksisterende stalde. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der dog efter lovens forarbejder fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en ændring eller udvidelse. I forhold til eksisterende anlæg anføres følgende i Miljøstyrelsens introduktion til de vejledende emissionsgrænseværdier⁸:

”På den baggrund skal godkendelsesmyndigheden ud fra proportionalitetsmæssige betragtninger foretage en konkret og individuel vurdering af, hvad der objektivt set kan lade sig gøre i de eksisterende dele af anlægget inden for de led i produktionskæden, som indgår i fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Godkendelsesmyndigheden bør i den forbindelse anvende de principper, som anvendes ved fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Herefter bør der fastsættes en samlet emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg, hvorefter ansøger i overensstemmelse med bemærkningerne i afsnit 4.2 har frit valg på hele anlægget.”

Det bemærkes, at vurderingen af, om BAT-kravet i husdyrbrugloven er opfyldt, er uafhængig af, om beskyttelsesniveauet for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt.

Det følger af nævnets praksis, at Miljøstyrelsens ”Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)” i sager efter husdyrbruglovens §§ 11 og 12 skal anvendes ved vurderingen af, om ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg begrænses mest muligt ved anvendelse af BAT.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge vejledningen udregnes emissionsgrænser for de enkelte dele af (stald)anlægget. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, som skal overholdes af husdyrbruget.

Efter nævnets beregninger på baggrund af vejledningen må ammoniakemissionen fra produktionen af søer, smågrise og slagtesvin, der ifølge ansøgningen vil foregå i de eksisterende dele af anlægget, ikke overstige 5036 kg N/år. Ammoniakemissionen fra produktionen i de nye dele af anlægget må ikke overstige 185 kg N/år. Emissionen fra det samlede anlæg må derfor ikke overstige i alt 5.218 kg N/år.

Anvendelsen af de i ansøgningen anførte teknikker og den forudsatte placering af produktionen i de enkelte staldafsnit vil medføre en ammoniakemission fra det samlede anlæg på i alt 5.393 kg N/år.

Ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt overskrider dermed som udgangspunkt den samlede vejledende emissionsgrænseværdi.

---

⁷ De vejledende emissionsgrænseværdier for de forskellige dyretyper findes på Miljøstyrelsens hjemmeside: http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Landbrug/Husdyrgodkendelser/bat/BAT-standardvilkaar.htm

⁸ ”Introduktion til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12”, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 2010.

På den baggrund har ansøger under sagens behandling i Natur- og Miljøklagenævnet tilkendegivet at ville foretage følgende ændringer i det ansøgte projekt: anvendelse af gyllekøling med en ammoniakreducerende effekt på 20 % og med en driftstid på 6.000 timer om året alene i stald 11, og ingen gyllekøling i stald 12.

Efter nævnets beregninger vil det ansøgte projekt med disse ændringer medføre en faktisk ammoniakemission fra det samlede anlæg på i alt 5.202 kg N/år.

Idet den faktiske emission herefter ikke overskrider den vejledende emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg, finder nævnet i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning, at det ansøgte projekt med de af ansøger tilkendegivne ændringer overholder husdyrbruglovens krav om at begrænse ammoniakemission fra staldanlæggene ved anvendelse af BAT.

Natur- og Miljøklagenævnet finder dog samtidig, at der i godkendelsen skal indsættes et vilkår om, at ansøger skal anvende gyllekøling med en ammoniakreducerende effekt på 20 % og med en driftstid på 6.000 timer om året i stald 11, jf. husdyrbruglovens § 27, stk. 1.

Udvaskning af kvælstof til Natura 2000-vandområder

Efter § 9, stk. 1, jf. stk. 3, i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁹ skal der meddeles afslag på en ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbruglovens §§ 10, 11, 12 eller 16, hvis skærpelsen af harmonikravene efter bekendtgørelsens bilag 3, afsnit D, ikke kan overholdes (det generelle beskyttelsesniveau for nitratudvaskning).

Selv om kommunen konstaterer, at beskyttelsesniveauet for nitrat efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt, skal kommunen stadig overveje, om det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt. Der skal således ske en skærpelse af det generelle beskyttelsesniveau eller meddeles et afslag, hvis der vil være en virkning på miljøet, som ikke er i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen.¹⁰

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbruglovens §§ 10, 11, 12 eller 16 skal der således efter habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1, jf. § 8, stk. 6, foretages en vurdering af, om det ansøgte projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt. Denne vurdering skal fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 4. I bekræftende fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på det pågældende område under hensyn til bevaringsmålsætningen for området, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2, og denne konsekvensvurdering skal ligeledes fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 4. Viser konsekvensvurderingen, at projektet vil skade området, må der ikke gives tilladelse eller godkendelse til det ansøgte, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2.

---

⁹ Bkg. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

¹⁰ Bkg. nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter med senere ændringer.

Ved vurderingen efter habitatbekendtgørelsen skal kommunen bl.a. inddrage viden fra vand- og naturplanerne efter miljømålsloven.¹¹

Det følger endvidere af nævnets praksis, jf. Miljøklagenævnets afgørelse af 3. november 2010 (MKN-130-00166), at der ved vurderingen af, om udvaskningen af kvælstof fra en bedrift vil skade et Natura 2000-område, der er recipient for udvasket kvælstof fra bedriftens arealer, skal tages udgangspunkt i de retningslinjer, der findes i Miljøstyrelsens digitale vejledning om godkendelse af husdyrbrug samt fortegnelsen over oplysninger fra Det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR) om antallet af husdyr fordelt på de kystvandoplande, der anvendes i vandplanlægningen.

Bedriftens egne og forpagtede arealer afvander til det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 89, Vadehavet, der således modtager udvaskede næringsstoffer fra arealerne.

Ifølge Miljøministeriets vandplan for Hovedvandopland Vadehavet er miljømålslovens miljømål "god tilstand" – bl.a. på grund af udvaskningen af kvælstof fra landbrug i oplandet – ikke opfyldt i området. Natur- og Miljøklagenævnet finder derfor, at enhver yderligere tilførsel af næringsstof vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning¹² og bidrage til, at den kumulative påvirkning øges i negativ retning.

Efter Natur- og Miljøklagenævnets opfattelse er der ikke i Varde Kommunes afgørelse af 13. september 2010 foretaget en tilstrækkelig konkret vurdering af, om udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne vil kunne modvirke opfyldelsen af bevaringsmålsætningen for Vadehavet, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 og 2. Kommunen har heller ikke i tilstrækkelig grad dokumenteret, at der ikke vil være en skade på området.

Nævnet har derfor foretaget en vurdering af den mulige påvirkning af Vadehavet, der hidrører fra kvælstofudvaskning, efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug i overensstemmelse med nævnets praksis.

Efter vejledningen er det et kriterium, at dyreholdet (antallet af DE) i et aktuelt opland ikke har været stigende siden 1. januar 2007. Et andet kriterium er, at kvælstofudvaskningen fra den ansøgte bedrift ikke må udgøre 5 pct. eller mere af den samlede kvælstofudvaskning til det aktuelle område, dog 1 pct. eller mere af den samlede kvælstofudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret. Selv om vejledningens kriterier ikke er overholdt, kan der dog efter omstændighederne meddeles godkendelse med skærpede vilkår, jf. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011 (NMK-133-00068).

Nævnet har som det første vurderet udviklingen i dyreholdet. Nævnet har ved vurderingen af udviklingen i dyreholdet anvendt Miljøstyrelsens oversigt over udviklingen i husdyrholdet 2007-2011¹³. Denne er offentliggjort i Miljøstyrelsens Nyhedsbrev nr. 23 af 10. februar 2012¹⁴.

---

¹¹ Lovbekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder med senere ændringer.

¹² Jf. Effekten af øgede kvælstoftilførsler på miljøet i danske fjorde. Faglig rapport fra DMU nr. 787, 2010.

¹³ <http://cms.mim.dk/.../Oversigtoverudviklingidyreholdettabel.pdf>

¹⁴ http://www.mst.dk/.../Nyhedsbrev_23100212.pdf

Det fremgår af oversigten, at dyreholdet i oplandet Grådyb er steget, hvorfor det i henhold til vejledningen må lægges til grund, at udvaskningen af kvælstof fra egne og forpagtede arealer – set i sammenhæng med andre kilder til kvælstofudledning i oplandet, dvs. kumulativt – risikerer at forringe tilstanden i det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 89 Vadehavet.

Det følger af nævnets praksis, at kvælstofudvaskningen fra egne og forpagtede arealer herefter skal reduceres til et niveau svarende til planteavl, dvs. at udvaskningen af kvælstof fra rodzonen nedbringes til et niveau, der svarer til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte med 10 % efterafgrøder.

Nævnet har beregnet, at kravet om reduktion af kvælstofudvaskningen til planteavlsniveau vil være overholdt i det ansøgte projekt, hvis der hvert år etableres 23,9 % efterafgrøder ud over de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder. Der tilføjes et vilkår herom i godkendelsen.

På baggrund af ovenstående stadfæster Natur- og Miljøklagenævnet Varde Kommunes afgørelse af 13. september 2010 om udvidelse af svineproduktionen på Torrupvej 51B, 6800 Varde, med følgende ændringer:

I afsnit 4.5, Ammoniakreducerende tiltag ændres vilkår h og i til følgende:

h. For at opnå en reduktion i ammoniakemissionen på 20 % i stald 11 skal der i gennemsnit over året køres med 10 W/m^2 gyllekanal ($P_{\text{køleeffekt}}$). Varmepumpen skal derfor kunne levere en samlet køleeffekt på mindst $22 * 1.200 \text{ m}^2 \text{ gyllekanal} * 8.760/6.000 = 38,5 \text{ kW}$.

i. Det etablerede gyllekølingsanlæg i gyllekanalerne i stald 11 skal være i drift i minimum 6.000 timer om året. Etableres en pumpe med større køleeffekt ($P_{\text{køleeffekt}}$) kan driftstiden reduceres tilsvarende jf. formel: $38,5 \text{ kW} * 6.000 \text{ timer} / P_{\text{køleeffekt}} = \text{reduceret driftstid}$.

I afsnit 4.16, Udbringningsarealer tilføjes vilkår j:

”Der skal på egne og forpagtede arealer hvert år etableres 23,9 % efterafgrøder udover de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som er gældende for de lovpligtige efterafgrøder.”

Nævnet skal beklage den lange sagsbehandlingstid.

Nina Herskind
Kst. ankechef

Betina Madsen
Fuldmægtig, cand. jur.

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

- Brian Uglebjerg, Torrupvej 51b, 6800 Varde fremsendt via e-mail: brianuglebjerg@gmail.com
- Jysk Landbrugsrådgivning, att. Trine Riis Jeppesen, trj@jlbr.dk
- Det Økologiske Råd: hans@ecocouncil.dk
- Varde Kommune, sagsnr. 571.971: vardekommune@varde.dk